

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

Празмерная любоў да дрэва прачнулася ў людзей з-за выявы Божай Маці на зрэзе тоўстай галіны. Паломнікі прыязджаюць пастаянна. Кажуць, што пасля прыкладання да дрэва болі знікаюць.

Як ні дзіўна, стаўленне да маркі «АІСТ» у Заходняй Еўропе і Прыбалтыцы значна лепшае, чым дома. Калі еўрапейцы бачаць, што мы робім класічныя веласпеды 65 гадоў, то яны з задавальненнем іх купляюць.

Калі 150 дзяржаўных музеяў сістэмы міністэрстваў культуры, адукацыі, а таксама ведамасных і прыватных, удзельнічалі ў першым нацыянальным форуме «Музеі Беларусі» ў Гродне.

Аляксандр Лукашэнка даручыў ураду прыняць меры па замацаванні станоўчых тэндэнцый на валютным рынку

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 15 кастрычніка, прымаючы з дакладам прэм'ер-міністра Міхаіла Мясніковіча, даручыў ураду прыняць меры па замацаванні станоўчых тэндэнцый на валютным рынку. Аб гэтым карэспандэнту БелТА паведамілі ў прэс-службе беларускага лідара.

«Наколькі гэта магчыма, я адсочваю сітуацыю на валютным рынку. Мяне, вядома, задавальвае, што там ужо адбыўся пералом пасля гэтых палітычных вакханалій і дзеянняў нашай так званай апазіцыі, якая запалохвала насельніцтва праз СМІ і інтэрнэт, спараджаючы нейкія дэвальвацыйныя чаканні, — сказаў кіраўнік дзяржавы. — Ужо, можна сказаць, тыдзень сітуацыя зменена, і тры апошнія дні Нацыянальны банк валюту скупляў. Гэта добры сігнал на ўмацаванне беларускага рубля, гэта трэба рабіць».

«Наша нацыянальная валюта павінна быць не залішне трываляй і моцнай, каб экспарт не паваліць, але і штучна з-за нейкіх палітычных момантаў нам не трэба яе ослабляць. Таму Нацыянальны банк праводзіць абсалютна правільную палітыку», — адзначыў Прэзідэнт.

«Мы бачым, што ўжо і сярод прадпрыемстваў адбыўся паварот. Яны таксама пачынаюць гандляваць фактычна па курсе Нацыянальнага банка і нават ніжэйшым», — каментарыяў Аляксандр Лукашэнка.

«Але я гэта гавару не для таго, каб сукаюць. Пытанне ў тым, што калі намяціўся поспех на нейкім напрамку, кажучы словамі ваенных, яго трэба развіваць. Трэба цяпер засяродзіць намаганні па экспарце, змяняць дэбіторскую запазычанасць, больш прадаваць і спыніць усе гэтыя размовы: «Ай-яй-яй! У свеце крызіс, — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы. — Пакуль яшчэ ніякага крызісу няма, і трэба займаць тыя рынкі, якія сёння вызвалюцца з-за розных прычын, і не здаваць свае».

ПРЭЗІДЭНТ БЕЛАРУСІ АБМЕРКАВАЎ З МІТРАПАЛІТАМ ФІЛАРЭТАМ ПЫТАННІ ЎЗАЕМАДЗЕЙННЯ ЦАРКВЫ І ДЗЯРЖАВЫ

Аляксандр Лукашэнка ўчора сустрэўся з Мітрапалітам Мінскім і Слуцкім Філарэтам, Патрыярхам Экзархам усяе Беларусі.

У час сустрэчы былі абмеркаваны пытанні ўзаемадзейнення Царквы і дзяржавы, кансалідацыя намаганняў у справе духоўнага і маральнага развіцця грамадства.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

ПРАВАСЛАЎЕ З'ЯЎЛЯЕЦА ФУНДАМЕНТАЛЬНЫМ КАМЕНЕМ ДУХОЎНАСЦІ БЕЛАРУСКАГА НАРОДА

Аб гэтым Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка заявіў 14 кастрычніка на сустрэчы з Патрыярхам Маскоўскім і ўсяе Русі Кірылам, які знаходзіўся з візітам у Беларусі па запрашэнні Мітрапаліта Мінскага і Слуцкага Філарэта.

«У нашай краіне адносіны свецкай і духоўнай улады будуцца па прычыне сімфоніі, гэта значыць гарманічнага саюза і сумеснай работы на карысць Айчыны. Беларусь спяшаюцца развівае супрацоўніцтва з нашай праваслаўнай царквой», — сказаў кіраўнік дзяржавы.

«Яшчэ адным сведчаннем гэтых добрых адносін стала адкрыццё ў Мінску помніка Патрыярху Аляксею II — мудраму пастыру, які быў, паводле евангельскага слова, салю зямлі і святлом свету, якога мы глыбока паважаем, гэтак жа як і Вы. І Ваш візіт — сведчанне гэтага, — адзначыў Прэзідэнт. — Дзякуй за тое, што раздзялілі з беларусамі радасць гэтага свята. Вы — верны і надзейны сябар нашай краіны, і не раз даказвалі гэта, падтрымліваючы нас у самых няпростых сітуацыях».

Аляксандр Лукашэнка асабліва падкрэсліў аўтарытэт Патрыярха Кірыла як духоўнага лідара і грамадскага дзеяча, які ўносіць вялікі ўклад у абнаўленне праваслаўя і

ўзмацненне яго сацыяльнай ролі ў сучасным жыцці: «Высокай ацэнкі заслугоўвае Ваша імкненне захаваць адзінства Рускай праваслаўнай царквы і наша славянскае брацтва. Гэта ідэя поўнацю адпавядае спадзяванням народаў Беларусі, Расіі і Украіны».

«Можаце быць упэўнены ў тым, што пазіцыя праваслаўя ў Беларусі непахісная, — запэўніў Прэзідэнт. — Не таму, што і я як кіраўнік дзяржавы, і нашы свяшчэннаслужыцелі, Сінод, высокапаважаны Мітрапаліт — прыхільнікі гэтага, а таму, што беларусы такія. Мы ніколі не былі здраднікамі, мы заўсёды былі надзейнай апорай тым, з кім сябравалі, а праваслаўе для нас — фундаментальны камень, закладзены ў аснову нашай духоўнасці і нашага народа».

Аляксандр Лукашэнка павіншаваў Патрыярха Кірыла са святкам Пакрова Прасвятой Багародзіцы ў ўзнагародзіў яго ордэнам Дружбы народаў за значны ўклад у саюзнасць і абнаўленне праваслаўя і

ных адносін, адзінства народаў Беларусі і Расіі.

«Будзем шчырымі, многія ўзнагароды даюцца на перспектыву, авансам. А калі паглядзець за межамі, то наогул часам не разумеем, за што кога ўзнагароджваюць. Але ў Вас няма ніякага авансу. Я памятаю Вашы шчырыя адносіны да Беларусі на працягу дзясятак гадоў», — адзначыў кіраўнік дзяржавы, падкрэсліўшы, што з Патрыярхам Кірылам яго звязваюць і шчырыя асабістыя адносіны.

«Я заўсёды з хваляваннем і адпаведнай дастойнай павагай ставіўся да нашай праваслаўнай царквы, я свяшчэннаслужыцелю», — сказаў кіраўнік дзяржавы. — Так атрымалася гістарычна, што Вы аказаліся на самым версе ў гэтым бурным патоку жыцця: удары па царкве ідуць злева, і справа. Я вельмі рады, што Вы дастойна ўспрымаеце гэта, і павінен адзначыць, што нам трэба вучыцца ў Вас, як рогаваць і адказаць на такія рэчы».

«ПАВЕТРАНЫ ПАЛАНЭЗ»: ХУТЧЭЙ У НЕБА!

Фестываль паветраных шароў і касцюмаваная рэканструкцыя танцаў XIII стагоддзя «Паветраны паланэз» прайшлі ў Нясвіжы. Фэст прымеркаваны да святкавання 229-годдзя з моманту першага заваявання чалавечым паветра, бо менавіта ў XIII стагоддзі быў здзейснены першы палёт на паветраным шары, які адкрыў перад чалавецтвам абсалютна новыя магчымасці.

Нясвіж быў выбраны арганізатарамі невыпадкова: 229 гадоў таму менавіта тут маглі запусціць паветраны шар. Па легендзе, расійскі імператар запрасіў Маркіза дэ Ларана — аднаго з пілотаў, які кіраваў цэплавым аэрастатам, — прыбыць у Санкт-Пецярбург для таго, каб паказаць расійскай грамадскасці, што такое паветраны шар. Магчыма, праязджаючы праз тэрыторыю Беларусі, ганаровыя госці і зазірнулі да свайго сябра Радзівіла, каб запусціць паветраны шар.

На жаль, падчас першага фестываля паветраплавальнікаў надвор'е было надбаразычлівым — вецер не дазволіў падняцца ў неба ўсім ахвотным, ды і кіраваць паветранымі шарамі было складана. Тым, хто ўсё ж такі прыехаў у Нясвіжскі замаквы комплекс, змалі наведваць канцэрт «Музычныя скарбы Еўропы» з удзелам ансамбля старадаўняй музыкі. У планах арганізатараў — зрабіць «Паветраны паланэз» відэавішчай штогадовай падзеі.

Марына БЕГУНКОВА, фота аўтара. Нясвіж.

ЦЫТАТА ДНЯ

Прэс-сакратар МЗС Беларусі Андрэй САВІНІХ:

«Сённяшнія рашэнні Савета ЕС фактычна замарожваюць адносіны паміж Беларуссю і Еўрапейскім саюзам на ўзроўні, які аб'ектыўна не можа задавольваць паводны з бакоў, — адначасна афіцыйны прадстаўнік МЗС Беларусі. — Беларускі бок не будзе падавацца націску. Мы лічым, што такая палітыка ЕС несумяшчальная з аб'явамі ўдзелу ў супольнасці».

НАДВОР'Е СЁННЯ

Брэст	+ 17°
Віцебск	+ 13°
Гомель	+ 15°
Гродна	+ 13°
Магілёў	+ 14°
Мінск	+ 13°

Курсы замежных валют, устаноўлены НБ РБ з 16.10.2012 г.

Долар ЗША	8490,00
Еўра	10990,00
Рас. руб.	273,00
Укр. грыўня	1043,45

КОРАТКА

ВВП Беларусі ў студзені-верасні 2012 года дасягнуў 6367,2 трлн, што на 2,5 працэнта больш у параўнанні з аналагічным перыядам 2011 года, паведамілі ў Нацыянальным статыстычным камітэце Беларусі.

У СААТ «Камунарка» і СП ААТ «Спартак» змяніліся кіраўніцтва. Як паведамілі ў «Белдзяржарчпраме», на пасаду генеральнага дырэктара «Камунаркі» назначаны былі старшыня канцэрна Іван Данчанка. Абавязкі старшыні «Белдзяржарчпрама» цяпер выконвае першы намеснік старшыні канцэрна Генрых Чарняк. СП ААТ «Спартак» узначаліў Алег Жыдковіч, які раней займаў пасаду кіраўніка спраў Гомельскага гарвыканкама.

Сетка хостэлаў у Мінску будзе развівацца за кошт інтэрнэтных навуковых устаноў і арэнды гаспадарстваў. Цяпер у кошт працуе сем хостэлаў, сталі прыжывацца ў іх складае ад 60 да 250 тыс. Хостэлы вельмі папулярныя ў краінах Еўропы, паколькі прадастаўляюць магчымасць падарожнікам атрымаць ложка-месца па мінімальным тарыфах.

Выстаўка «150 гадоў Беларускай чыгуначы», арганізаваная спецыялістамі дзяржаўнага аб'яднання «БЧ», адкрыецца 19 кастрычніка ў Нацыянальным мастацкім музеі Беларусі.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ДЭФІЦЫТ БЮДЖЭТУ ЗША ЗНОЎ ПЕРАВЫСІЎ ТРЫЛЬЁН ДОЛАРАЎ

Дэфіцыт бюджэту ЗША ў 2012-м фінансавым годзе склаў 1,1 трыльёна долараў, гэта значыць ён перавышае трыльён долараў чввёрты год запар. У параўнанні з папярэднім фінансавым годам дэфіцыт скараціўся на 207 мільярд долараў. Паступленні ад падаткаў выраслі на 6,4 працэнта, дасягнуўшы аднакі 2,4 трыльёна долараў. Адначасова выдаткі ўрада скараціліся на 1,7 працэнта да 3,5 трыльёна долараў. Як адзначаюць аналітыкі, прэзідэнства Барака Абама супала з чатырма апошнімі гадамі, калі дэфіцыт бюджэту перавышаў трыльён. Пры гэтым у яго перадыябарнай праграме змяшчаецца абяцанне істотна скараціць дэфіцыт на працягу дзесяці гадоў. Адным са спосабаў гэта зрабіць будзе адмена льгот пры падаткаабкладанні для багатых амерыканцаў, лічыць прэзідэнт.

ПЕРАМОГУ НА ПАРЛАМЕНЦКІХ ВІБАРАХ У ЛІТВЕ АТРЫМАЛА ПАРТЫЯ ПРАЦЫ

На парламенцкіх выбарах у Літве, якія адбыліся 14 кастрычніка, перамагла Партыя працы, якая набрала больш за 21% галасоў. Паводле папярэдніх звестак, 50-працэнтны бар'ер пераадолелі 7 партый: першае месца на парламенцкіх выбарах у Літве атрымала Партыя працы, якую ўзначальвае рускі па паходжанні прадпрыемлівец Віктар Успаскіс. Сацыял-дэмакраты атрымалі звыш 19%. Кансерватары, якія кіравалі ў папярэднім парламенце, знаходзяцца на трэцім месцы з больш чым 13% галасоў. Партыя былога прэзідэнта Роландаса Паксаса «Парадак і справядлівасць» атрымала 7,88%, нядарна створаная партыя «Шлях смеласці» — 7,62%, Рух лібералаў — 7,48%. Пераадолелі бар'ер і паліякі — партыя «Выбарчая акцыя паліякаў Літвы». Падлік галасоў яшчэ працягваецца.

Разам з выбарамі сейма ў Літве адбыўся рэфэрэндум аб метаггоднасці будаўніцтва Вісагінскага АЭС: на яго прыйшлі больш за 51,5% выбаршчыкаў. Большасць грамадзян выказалася супраць будаўніцтва АЭС. Аднак вынікі плебісцыту не будуць мець абавязковага характару.

ПАДРЯБЯЗНАСЦІ

БРЫТАНСКІ ПРЭМ'ЕР ДАСЦЬ ШАТЛАНДЦАМ ШАНЦ НА НЕЗАЛЕЖНАСЦЬ

Прэм'ер-міністр Вялікабрытаніі Дэвід Кэмеран і першы міністр Шатландыі Алекс Сэлманд падпісалі ў Эдынбургу пагадненне аб правядзенні рэфэрэндуму аб незалежнасці Шатландыі, паведаміў Sky News. Тэкст пагаднення размешчаны на сайце брытанскага ўрада.

Як гаворыцца ў пагадненні, плебісцыт будзе арганізаваны да канца 2014 года. Канкрэтную дату вызначыць парламент Шатландыі. Яму ж трэба сфармуляваць пытанне да выбаршчыкаў. Па ўмовах дакумента, тэкст пытання павінен будзе зацвердзіць брытанскае выбарчае камісія. Таксама згодна з дагаворам, да ўдзелу ў рэфэрэндуме могуць быць дапушчаны асобы ад 16 гадоў (у адпаведнасці з агульнабрытанскімі правіламі, падданых атрымліваюць права галаса толькі ў 18 гадоў).

Пытанне аб выхадзе Шатландыі са складу Злучанага Каралеўства Сэлманд, які ўзначальвае Шатландскую нацыянальную партыю (SNP), падняў яшчэ ў 2007 годзе. Тым не менш сур'ёзна прыступіць да абмеркавання ідэі з Лонданам ён змог толькі ў 2011 годзе, калі яго партыя набрала неабходную колькасць галасоў для фарміравання большасці ў парламенце.

ЯК ВЫ СТАВІЦЕСЯ ДА СІСТЭМЫ ДЫФЕРЭНЦАВАНАЙ АПЛАТЫ ЭЛЕКТРЫЧНАЙ ЭНЕРГІІ?

Аляксандр БАРГАЦІН, начальнік Магілёўскага абласнога ўпраўлення па наглядзе за рацыянальным выкарыстаннем паліўна-энергетычных рэсурсаў:

— Стаўлю станоўча, але з агаворкай — на пераходны перыяд. Да таго часу, як у насельніцтва будучы дастатковы даход, каб аплата рэальных кошт электраэнергіі. Нармальны заробак у будучым кампенсуе выдаткі людзей. Даходы павялічаюцца паступова, і для гэтага плаўнага працэсу і павінна быць дыферэнцыяцыя. Гэтая сістэма адначасна дазволіць эканомію электраэнергіі. Будзе норма (можна спрачацца — высокая ці нізкая, але яна будзе падлічана і абгрунтавана), і што вышэй за норму — мабіль даражэй, паверце, не ўсе гарыць і свеціцца — толькі самае неабходнае. Праўда, не ўсе лямпы энергазберагальныя: яны мала што дарагія і часта недаўдагачныя, але яшчэ і не пад'юдажыць да нашых сваялічч. Есць у нас і іншыя моманты, дзе даводзіцца павялічваць спажыванне электраэнергіі: уключыць абагрывальнік, калі звычайна лямпа — танная і кілаваты танныя таксама? У плане навучна-адукацыйнае электрапрыборы ад рэжымна чакання: 10% можна эканоміць. Буду звяртаць увагу на клас энергазберагальнасці пры набыванні тэхнікі. Рэзервы ёсць. У рэшце рэшт, усе будучы выключыць святло часцей.

Таццяна СЯРГЕЙЧЫК, рэдактар аддзела падрыхтоўкі тэлевізійных праграм тэлерэдыёкампаніі «Магілёў»:

— Я адразу думаю, на чым можна сэканоміць? Мы карыстаемся рэчамі, якія дапамагаюць жыць. Новыя тэхналогіі эканоміць час, сілы, здароўе. Як сёння жанчына можа абысці без аўтаматычнай пральнай машыны? Мыць бялізну рукамі? І пыласос наўрад ці варта мяняць на вент. Як і сядзець пры свечках. Атрымліваецца, што новая сістэма і жорстка эканомія — нібыта адкат ад цывілізацыі. У майб кватэры, паверце, не ўсе гарыць і свеціцца — толькі самае неабходнае. Праўда, не ўсе лямпы энергазберагальныя: яны мала што дарагія і часта недаўдагачныя, але яшчэ і не пад'юдажыць да нашых сваялічч. Есць у нас і іншыя моманты, дзе даводзіцца павялічваць спажыванне электраэнергіі: уключыць абагрывальнік, калі звычайна лямпа — танная і кілаваты танныя таксама? У плане навучна-адукацыйнае электрапрыборы ад рэжымна чакання: 10% можна эканоміць. Буду звяртаць увагу на клас энергазберагальнасці пры набыванні тэхнікі. Рэзервы ёсць. У рэшце рэшт, усе будучы выключыць святло часцей.

Васіль МАЛАЧКОЎ, генеральны дырэктар ЗАТ «Тэхнапарк «Магілёў»:

— Сэнс у такой сістэме ёсць толькі тады, калі ўсталяваны абгрунтаваны, разумны ўзровень энергазберажвання. Калі не — то гэта, прабачце, проста спосаб павышэння трыбунаў, што падаецца непазбежным. Тарыфы на спажыванне электраэнергіі павінны быць справядлівымі. Я супраць любога перакрываванага субсідзіравання. Гэта перашкаджае нармальным эканамічным стасункам. Напрыклад, нашога ўладальніка дома інвеставаць у энергазберажэнне альбо ў набыццё ўстаноўка на выпрацоўку альтэрнатыўнай энергіі? Калі тарыфы зніжаны, то яго праект проста не акучыцца. Але трэба прызнаць, што дыферэнцыяваная сістэма дасць вынік у эканоміі энергіі. Яна падтурхне, у першую чаргу малазасябечаных сем'яў, да таго, каб ўпісацца ў танную норму. Людзі зможны наўрад ці будучы эканоміць на лішніх кілаватых. Сам я апантанна збераганнем энергіі вельмі даўно і нават не ведаю, што яшчэ можна прыдумаць, каб эканоміць больш. Ці варта адмаўляцца ад чагосьці ва ўрон камфортнаму жыццю? Трэба думаць.

Запісала Ілона ІВАНОВА.

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА ДАРУЧЫЎ УРАДУ ПРЫНЯЦЬ МЕРЫ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

«Трэба проста працаваць, каб не адбылося так, як гэта было на «Камунарцы». А такіх падпрыемстваў у нас дастаткова, дзе мы проста губляем грошы, каб дагэдзіць нейкім незразумелым інвестарам, якія жывуць ці ў Амерыцы, ці ў Расіі, ці то яшчэ дзесьці», — заўважаў Прэзідэнт.

«Я хачу, каб вы запрасілі міністраў, якія займаюцца матэрыяльнай вытворчасцю, і строга перад ім паставілі пытанне. Інакш пойдуць усе, як Данчанка, кіраваць дрэннымі стратнымі падпрыемствамі», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

«Гэта ж не справа, што мы нейкімі макразканамічнымі намаганнямі спрабуем утрымаць гэты курс. Усё ў матэрыяльнай вытворчасці: вырабу, прадаў, атрымаў грошы на знешніх рынках. І будзе нармальнае становішча. Трэба тры станоўчыя тэндэнцыі, якія адбываюцца на валютным рынку, замацаваць у матэрыяльнай вытворчасці. Гэта галоўная на сённяшні дзень задача Нацыянальнага банка і ўрада», — даручыў кіраўнік дзяржавы.

Як далучыў Міхаіл Мясніковіч, у цэлым эканоміка працуе стабільна. Па выніках дзевяці месяцаў бягучага года тэмپ росту ў прамысловасці склаў 107,7 працэнта, у сельскай гаспадарцы — 105 працэнтаў. Таксама стабілізавалася сітуацыя на валютным рынку. «Тыя чаканні, калі некаторыя разлічвалі на абвал беларускага рубля, аказаліся беспадстаўнымі. І цяпер беларускі рубель умяцоўваецца, — адзначыў прэм'ер-міністр. — Галоўнае, што растуць дэпазіты фізічных і юрыдычных асоб у нашай банкаўскай сістэме — прырост за дзевяць месяцаў склаў Br31 трлн з улікам валют. З іх Br21 трлн — гэта ўклады насельніцтва».

У ходзе сустрэчы былі зваротны і пытанні развіцця рэгіёнаў. «Мы лічым, што практыка базавых раёнаў у абласцях сабе апрадала. Стаіць задача, каб на працягу бліжэйшых трох гадоў усе раёны ў кожнай вобласці вывесці на ўзровень базавых з улікам дыферэнцаванага падыходу», — сказаў Міхаіл Мясніковіч. Пры гэтым ён асабліва падкрэсліў, што для дасягнення запланаваных паказчыкаў, у тым ліку ў сельскай гаспадарцы, неабходна актыўна развіваць усе раёны краіны: «Трэба падмацаваць базу раёнаў, якія знаходзяцца не дзе ў цені. Безумоўна, туды таксама ўкладваюцца вялікія сродкі, а аддача невысокая».

Прэзідэнт таксама адобрыў падыход у адносінах да сістэмы адукацыі з большым ухілам на практыку: каб у рамках чарговай юрыдычнай асобы скаанізавана ўвесь ладу, які ўключае ліцзі, каледжы, універсітэты, навукова-даследчую частку і вытворчыя падпрыемствы. Кіраўнік дзяржавы асобна звярнуў увагу на неабходнасць ужо з новага навуцальнага года актывізацыі пытанняў мэтавага набору, асабліва ў тым, што датычыцца кадраў для рэальнага сектара эканомікі. «Сёння ў пэўнай ступені страчана прастыжнасць працы інжынера, тэхнолага. Гэта няправільна. Калі мы гаворым аб навукова-тэхнічным прарэзе, інавацыйным развіцці, у гэтай сітуацыі ў рэальны сектар трэба накіроўваць дастаткова падрыхтаваныя кадры, а іх адаптацыя павінна ісці, пачынаючы са школьнай парты», — адзначыў Міхаіл Мясніковіч.

Акрамя таго, разгледжаны пытанні, звязаныя з выкананнем даручэння Прэзідэнта аб замацаванні службовых асоб за праблемнымі падпрыемствамі. Звернута ўвага на неабходнасць пад строгім дзяржаўным кантролем забяспечваць развіццё і прэзрыстасць фінансавых схем на падпрыемствах з высокай доляй недзяржаўнага сектара. У цэлым Аляксандр Лукашэнка ўказаў ураду на недахопы ў рабоце ў сферы матэрыяльнай вытворчасці, запатрабаваўшы, каб, не адмаўляючыся ад прыватызацыі і рэфармавання адносін уласнасці, усе працэсы былі прэзрыстымі і зразумелымі.

ПРАВАСТАЎЕ З'ЯЎЛЯЕЦА ФУНДАМЕНТАЛЬНЫМ КАМЕНЕМ ДУХОЎНАСЦІ БЕЛАРУСКАГА НАРОДА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Прымаючы ордэн, Патрыярх Кірыл адзначыў, што ўзнагарода вельмі арганічная ў дачыненні да той місіі, якую ажыццяўляе праваслаўная царква: «Справа царквы ў тым, каб ратуючыся, ператвараючы сваю душу, людзі ўмелі вынікі гэтага ўнутранага ператварэння, вызвалення ад граху ўключаючы ў тканіну грамадскіх адносін».

Патрыярх Кірыл падкрэсліў, што Руская праваслаўная царква на працягу ўсёй сваёй больш як тысячгадовай гісторыі служыла адзінству народаў, стварала духоўную і культурную прастору, якая сёння называецца прасторай гістарычнай Русі або Святой Русі. «У ХХ і ХХІ стагоддзях мы як бы жывём у розных дзяржавах. Народы пайшлі на шляху суверэннай арганізацыі свайго дзяржаўнага жыцця. І царква з павялічаным увагі да гэтага нацыянальнага выбару. Але гэту павагу яна суправаджае намаганнямі, накіраванымі на захаванне духоўнай культурнай прасторы той самай гістарычнай Святой Русі. І адно не супярэчыць другому, — упуэнны Патрыярх. — Наадварот, клопат аб сваёй уласнай дзяржаве, развіццё суверэннасці, эканомікі, сацыяльных адносін, уадканаленне палітычных адносін павінны адначасова суправаджаць духоўным, маральным і культурным уадканаленнем асобы і грамадства. На гэты складальнік накіравана ўвага Рускай праваслаўнай царквы».

«Мы сёння заклапочаны пытаннімі інтэграцыі на постсавецкай прасторы. І ў апошнія гады, у тым ліку пры Вашым актыўным удзеле, ёсць, несумнянна, поспехі. Нават з часу нашай апошняй сустрэчы адбылося шмат такого, што ў лепшы мом мяняе развіццё гэтых працэсаў. І дай Бог, каб ад іх выйграўлі ўсе і эканамічна, і палітычна, і культурна, і духоўна, — адзначыў Патрыярх Кірыл. — А царква будзе падтрымліваць, натягнць людзей. Царква будзе пастаянна падкрэсліваць важнасць сумеснага жыцця брацкага народаў пры ўсёй павазе да суверэннасці краіны і зробленага гістарычнага выбару».

Патрыярх Кірыл таксама выказаў цёплыя словы адносна развіцця сучаснай Беларусі ў яе сталіцы Мінска: «Кожны раз, калі прыязджаю ў Беларусь, я бачу штосці новае, што мяне вельмі радуе. Сёння яшчэ дзень такі — радасны і светлы — амаль што вясенні: шмат сонца, блакітнага неба. На фоне гэтага пейзажу Мінск, яго наваколныя мясцовасці выглядае асабліва: шмат прасторы, паветра, чыстая прырода і цудоўныя людзі. Гэта і ёсць багацце, якое ў многім вызначае якасць чалавечага жыцця».

Аляксандр Лукашэнка накіраваў віншаванне ўдзельнікам Міжнароднага з'езда валанцёраў дзяцінства

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка накіраваў віншаванне ўдзельнікам Міжнароднага з'езда валанцёраў дзяцінства, прысвечанага 25-годдзю Дзіцячага фонду.

«Абарона дзяцінства і мадэрнізаванне, умяццванне статусу сям'і з'яўляюцца прыярытэтнымі напрамкамі сацыяльнай палітыкі ў Рэспубліцы Беларусь. У нашай краіне робіцца ўсё магчымае, каб кожнае дзіця жыло ў атмасферы любові і клопату, атрымала рознабаковае развіццё і рэалізавала свае мары», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

«Мы высока цнім высакародную місію фонду па абароне сірот і інвалідаў, дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, аказанні дапамогі шматдзетным і маламамыным сям'ям. Упоўнены, што стваральная дзейнасць фонду і ў далейшым будзе аб'ядноўваць намаганні ўсіх краін у вырашэнні актуальных сацыяльных праблем», — гаворыцца ў віншаванні.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

ПАЦЯПЛЕЕ І ЗНОЎ ДАДЖЫ

На гэтым тыдні на тэрыторыі Беларусі працягнуць паступаць павертаныя масы з боку паўднёвага захаду Еўропы і стане цяплей, паведамляа рэдакцыя спецыяліст Рэспубліканскага гідрометэацэнтру Мінпрыроды Волга ФЯДОТАВА.

У аўторак у асобных раёнах будуць ісці невялікія дажджы, раніца месцамі туман. Максімальная тэмпература паветра 9—15, на паўднёвым захадзе Беларусі — да 16—18 цяпла. А вось у сераду атмасферныя франты прынясуць да нас ужо больш сур'ёзныя дажджы, месцамі моцныя ліўні, на паўднёвым усходзе магчымы навальніцы. Уначы на сераду плюс 7—13, удзень — 9—16 градусаў, на паўднёвым усходзе Магілёўскай і Гомельскай абласцей — да 18 цяпла. У чацвер фронтальныя рэзды будзе рухацца далей на ўсход, таму ўначы на ўсходзе краіны, а ўдзень месцамі чакаюцца кароткачасовыя дажджы. Тэмпература ўначы на чацвер ад плюс 5 па захадзе да 13 градусяў па паўднёвым усходзе краіны, удзень — 8—15 цяпла.

Сяргей КУРКАЧ.

ДЫФЕРЭНЦАВАНАЯ АПЛАТА ЭЛЕКТРЫЧНАСЦІ: ЦІ ЎКЛАДЗЕМСЯ Ў НОРМЫ?

Як вядома, у Беларусі прапануецца ўвесці дыферэнцаваную аплату насельніцтвам паслуг электразабеспячэння. Прапануецца вызначыць сацыяльныя аб'ёмы спажывання, павышаныя максімальныя, а таксама адпаведныя тарыфы. Ці зможам мы ўкласціся ў лётныя тарыфы? Давайце падлічым.

Нагадаем, што з 1 красавіка па 30 верасня для сям'і з аднаго чалавека ў кватэры (доме) з электрапайпай прапануецца ўстанавіць ільготны аб'ём электраспажывання ў месяц 120 кВт·г (для сям'і з 2 чалавек — 140, з 3 — 160, з 4 — 180, з 5 — 200, з 6 — 220, з 7 і больш — 240 кВт·г), з 1 кастрычніка па 31 сакавіка — 135 кВт·г (155, 175, 195, 215, 235 і 255 кВт·г адпаведна).

У кватэрах з газавай плітой нарматывы такія: у вяснова-летні перыяд — 70 кВт·г (калі зарэгістраваны адзін чалавек), 85 кВт·г (два чалавекі), 100 кВт·г (тры), 115 кВт·г (чацхры), 130 кВт·г (пяць), 145 кВт·г (шэсць), 160 кВт·г (сем і больш), у асенне-зімовы — 80, 95, 110, 125, 140, 155, 170 кВт·г адпаведна.

Спажываючы энергія	Колькасць (шт.)	Магутнасць (Вт)	Сярэднясутачны час працы	Месячны расход электраэнергіі
Асвятленне (лямпы напальвання)	10	60 Вт	3 гадзіны	54 кВт
Тэлевізар	1	80 Вт	4 гадзіны	9,6 кВт
Халадзільнік	1	150 Вт	12 гадзін (з улікам паўзаў)	54 кВт
Персанальны камп'ютар	1	200 Вт	3 гадзіны	18 кВт
Мікрахвалевая печ	1	1000 Вт	2,5 гадзіны (за тыдзень)	10 кВт
Пыласос	1	1600 Вт	1,5 гадзіны (за тыдзень)	9,6 кВт
Прыльная машына	1	1500 Вт	5 гадзін (за тыдзень)	30 кВт
Электрачайнік	1	2000 Вт	3 гадзіны (за тыдзень)	24 кВт
Прас	1	1500 Вт	2 гадзіны (за тыдзень)	12 кВт
Усяго				221 кВт

Як заяўляюць энергетыкі, так званы «Сацыяльны пакет» (аб'ём тарыфа спажывання) плануецца захаваць у межах існуючых аб'ёмаў, якія спажываюць на сённяшні дзень 80% насельніцтва. Па звестках Мінаўраг, менавіта гэтыя 80% насельніцтва спажываюць толькі палову ад агульнага аб'ёму электрычнай энергіі, адпаведна 50% аб'ёму прыпадае на астатніх 20% абанентаў.

Мы вырашылі падлічыць, колькі электраэнергіі спажываюць у месяц бытавыя электрапрыборы ў сярэднестатыстычнай сям'і. Але, на жаль, ніхто з энергетыкаў не захацеў дапамагчы нам у нашых разліках. Не сталі гаварыць на гэтую тэму ні ў Міністэрстве энергетыкі, ні ў Белэнерга, ні ў «Мінскэнерга», ні ў «Энергазбыце», ні ў Дэпартаменце па энергаэфектыўнасці. Практычна ўсе нашы суразмоўцы адсылалі нас да вучоных, хоць пытанні мы задавалі выключна практычныя.

Як патлумачыў карэспандэнт «Звязды» начальнік вытворча-тэхнічнага аддзела Дэпартаменту па энергаэфектыўнасці Аляксандр ДАНІЛЕНКА, расход электраэнергіі — гэта вельмі індывідуальны паказчык. Ён залежыць ад колькасці электрапрыбораў у кватэры, часу іх працы, класа энергаэфектыўнасці. Вы і самі можаце ўсё гэта разлічыць, дадаў спецыяліст.

Што ж, так і зробім. Возьмем найбольш распаўсюджаныя электрапрыборы і, ведаючы іх магутнасць, паспрабуем разгледзець усяроднены варыянт іх выкарыстання.

туры расходу электраэнергіі. На жаль, відаць і тое, што наўрад ці сярэдняя сям'я зможа ўкласціся ў сацыяльныя нормы.

Святлана БУСЬКО.

ДАРЭЧЫ

Цяпер, калі затыраты на электрычнасць павялічаныя, многія, напэўна, стануць эканомней ставіцца да спажывання электраэнергіі. У сувязі з гэтым хачелася б параіць большую ўвагу звяртаць на тое, наколькі «пражэрлівы» той ці іншы бытавы прыбор, які вы збіраецеся купіць. Любы бытавы электрапрыбор купляецца ў сярэднім на пяць-сем гадоў, і колькасць электрычнасці, спажытай ім, часам перавышае яго кошт у два-тры разы.

Адзін скуруплёны пакупнік вырашыў параўнаць два электрачайнікі — адзін кітайскі, другі — маркі Siemens. Siemens меў даволі тоўстую сценку з добрай цёплаізаляцыяй (быў амаль як тэрмас). Акрамя таго, ён на траціну менш (прынамсі, так было заяўлена) спажываў электраэнергіі. У кітайскім чайніку вада астывала амаль імгненна, бо цёплаізаляцыя адсутнічала. Таму рэальнае спажыванне ім электрычнасці аказалася як мінімум на 50-70% вышэй, чым у фірмавага чайніка.

Тое ж самае тычыцца любога бытавога прыбора, які спажывае электрычнасць. Цяпер для зручнасці пакупнікоў вытворцы абавязаны паказваць у спецыяльнай табліцы ўзровень спажывання электраэнергіі (ад лацінскай «А» да «G»), «А» — гэта самы эканомны варыянт па электрычнасці, «G» — самы «пражэрлівы».

АКЦЭНТЫ ТЫДНЯ з Вадзімам Гігіным

У нас. Пачалося з нечаканай для беларускай рэчаіснасці палітычнай інтрыгі. 8 кастрычніка Прэзідэнт сустрэўся з другім сакратаром ЦК Кампартаў Беларусі Ігарам Карпенкам. Улічваючы неардынарнасць такой сустрэчы і тую ўвагу, якую ёй надалі сродкі масавай інфармацыі, адразу сталі ўзнікаць пытанні. Чаму да кіраўніка дзяржавы прыйшоў другі сакратар, а не першы? Чаму не ўгадалася, што Ігар Васільевіч з'яўляецца адначасова намеснікам старшыні Мінгарвыканкама? І яшчэ шмат такіх «чаму».

Да пары моманта было толькі з высокай ступенню верагоднасці прагназаваць хуткую змену кіраўніцтва ў старэйшай і адной з самых улічывых палітычных партый краіны. Аднак інтрыга вырашылася амаль гэтак жа нечакана, як і змяніла. У чацвер Аляксандр Лукашэнка сустрэўся з дэпутатамі Нацыянальнага сходу чацвёртага склікання, чые паўнамоцтвы заканчваюцца. Падчас выступлення Прэзідэнт падзяліўся сваімі думкамі пра магчымую палітычную мадэрнізацыю краіны. І ў гэтым працэсе, было падкрэслена ў чарговы раз, асаблівае ролу павінны адыграць менавіта партыі. Паводле слоў Прэзідэнта, у цэнтры палітычнага спектра размесціцца «Белая Русь» (калі яе члены нарэшце вырашаць ператварыць сваю арганізацыю ў партыю), па сваёй ідэалогіі блізкае больш да сацыялістаў ці сацыял-дэмакратаў. Злева ад яе будзе знаходзіцца менавіта Кампартаў. Сярод прыхільнікаў Аляксандра Лукашэнка абазначыць толькі БНФ, даўшы гэтай партыі характарыстыку як нацыяналістычную. Не была выключена і магчымасць павольнага

пераходу да прапарцыянальнай ці змешанай выбарчай сістэмы.

Такім чынам, усе часткі малюнка сталі на свае месцы. І сустрэча з Ігарам Карпенкам, і прамова ў парламенце — крокі на шляху ўадканалення палітычнай сістэмы Беларусі. Як-рэчы новаму складу парламента і накіравана абмеркаваць і прыняць тыя законы, якія рэалізуюцца на практыцы прапарцыянальнай выбарчай сістэмы.

Віталій Клічко хоць і з'яўляецца апазіцыянерам, але на самой справе аднарае электрат у «Бацькаўшчыне» Юліі Цімашэнка — самага ўплывовага і небяспечнага канкурэнта для каманды Віктара Януковіча. Ужо зараз сенсацыя, зробленая высокім рэйтынгам Віталія Клічкі, адхіліла на другі план бясконы серыял аб знаходжанні Цімашэнка ў турме і ўсе скандальныя звязаныя з гэтым. Калі б Віталій Клічко не было, то палітэканалаг Партыі рэгіёнаў трэба было прыдумчаць. А амбіцыі... Ну дык што ж, сёння яны ёсць — заўтра сыдохдзяць, які і высокія рэйтынгі. Палітыка — цыннічная справа, у якой выйгранна хвіліна ці імгненне можа вырашыць і ўсю гульню. Гэта такая сумесь бокса і шахмат. І як пасляхова тут правяць сабе выдатны майстар рынга Клічко, пакажа толькі час.

3 гісторыі. 8 кастрычніка па новым стылі (26 верасня па старым) 1857 года, гэта значыць, якраз 155 гадоў таму, у Пружанах нарадзіўся Платон Мікалаевіч Жуковіч. Гэта быў адзін з самых выдатных беларускіх гісторыкаў XIX стагоддзя, на вялікі жаль, амаль забыты зараз. Як і многія вучоўныя-гуманітары таго часу, Жуковіч паходзіў са святарскай сям'і. І адукацыю ён атрымаў таксама царкоўную — у Кобрынскім духоўным вучылішчы, Літоўскай семінарыі і Санкт-Пецярбургскай духоўнай акадэміі. Падчас вучобы пазнаёміўся з Міхаілам Каяловічам, бадай што самым выдатным і знакамітым беларускім гісторыкам XIX стагоддзя. Жуковіч стаў яго вучнем.

І Жуковіч, і Каяловіч належалі да ідэйнай плыні, якая атрымала назву заходнерусізацыі.

Ужо пры Савецкай уладзе гэтаму кірунку надалі цорныя рысы цёмрашальства і рэакцыянізму. Адам такое ўпэўненне, як і любяць шматкі, далёка ад рэчаіснасці. Заходнерусісты — а сярод іх былі і Карскі, і Рамануцкі, і Салунуцкі — імкнуліся спацігнуць, хто такі беларусы, якога яны роду-племні, разабрацца ў гістарычныя скрывавааньні. І зрабіць гэта пасля амаль двух стагоддзяў культурнага спусташэння паланізацыі было вельмі цяжка. Фактычна заходнерусісты былі першапраходцамі. Яны вярнулі з небыцця беларускую мову, яны заклалі фундамент навуковага беларусазнаўства. І забывацца пра гэта, часта паўтараючы завучаныя штампы савецкіх часоў, нельга.

Жуковіч вывучаў адну з самых складаных навуковых тэм — гісторыю царкоўнай улі, барацьбы супраць яе праваслаўных. Але гэта толькі адзін, хоць і магістральны, кірунак яго дзейнасці. Вучоны займаўся і гісторыяй школьнай справы, судоў, кіравання на тэрыторыі Беларусі ў часы сярэднявечча. Пракладзення ім сцежкі ў бясконы лес гістарычных дакументаў і сведчанняў запатрабаваныя даследчыкамі і ў наш час. А распрацаваныя Жуковічам лекцыі па гісторыі Беларусі — адзін з лепшых узораў сістэматызацыі поглядаў на айчынную мінулышчыню. Пры жыцці ён быў прызнаны калегамі і выбраны ганаровым членам шматлікіх гістарычных і археалагічных таварыстваў.

І яшчэ адзін уклад у развіццё беларускай культуры зрабіў Платон Мікалаевіч ужо пасля сваёй смерці, якая напаткала яго ў 1919 годзе. Праз два гады Дзяржаўная бібліятэка БССР набыла яго асабістую бібліятэку, надзвычай багатую. Яна складала падмурак для калекцыі гістарычных кніг нацыянальнага кнігасховішча.

Грамадзяне, жаючыя ўдзельнічаць у аўкцыоне ў адносінах нескількіх земляных участкаў, вносяць задаткі ў размере, устанавленым для кожнага з іх земляных участкаў.

Аўкцыон праводзіцца пры наяўнасці двух і больш удзельнікаў. Не допускаецца пачаць торы з пачатковай ціны. Падоблетым прызначена частка, прадложыўшы найбольш высокую цену.

Удзельнік аўкцыона, ставішы пераможца, абязваецца аплатай кошту предмета аўкцыона, возместить затыраты па фарміраванню матэрыялаў отвода і гасударственнай рэгістрацыі зямельнага участка і расходу па публікацыі ізвешчэння ў сярэдствах масовай інфармацыі.

Всем желяціям прадоставляецца возможность прадварительнаго азнаколення с прадываемым участком.

ПРЭЗІДЭНТ БЕЛАРУСІ НАКІРАВАЎ ПРЫВІТАННЕ ЎДЗЕЛЬНІКАМ VII ФОРУМУ ІНТЭЛІГЕНЦЫ ДЗЯРЖАЎ — УДЗЕЛЬНІЦ СІНД

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка накіраваў прывітанне ўдзельнікам VII Форуму творчай і навуковай інтэлігенцыі дзяржаў — удзельнікі Садружэння Незалежных Дзяржаў.

«Гэта маштабнае мерапрыемства мае свае добрыя традыцыі і сёння з'яўляецца адным з найбольш значных па прасторы Садружэння. Такія штогадовыя сустрэчы надаюць імпульс плённаму супрацоўніцтву нашых краін у разлічых ідухоўнай сферах, садзейнічаючы далейшаму развіццю інтэграцыйных працэсаў», — адзначыў кіраўнік дзяржавы. Аляксандр Лукашэнка выказаў упэўненасць, што цывільнае форум, месцам правядзення якога выбраны старажытны, цудоўны і гасцінны горад Ашхабад, пройдзе ў атмасферы адкрытасці і зацікаўленага дыялогу, будзе садзейнічаць нараджэнню новых ідэй і сумесных праектаў, умяццванню дружбы народаў Садружэння. Прэзідэнт пажадаў удзельнікам форуму здароўя, невывчэрпнай энергіі, поспехаў, шчасця і дабрабыту.

Алег ПРАЛЯСКОЎСКІ:

«ГУМАНІТАРНАЕ СУПРАЦОЎНІЦТВА ЗБЛІЖАЕ КРАІНЫ СІНД І ІХ НАРОДЫ»

А ў гэтым заявіў 15 кастрычніка Алег ПРАЛЯСКОЎСКІ на адкрыцці VII Форуму творчай і навуковай інтэлігенцыі дзяржаў — удзельнікі СІНД, паведамліў БЕЛТА ў Міністэрстве інфармацыі.

Алег Праляскоўскі, які ўзначальвае беларускую дэлегацыю на форумі, адзначыў, што Беларусь заўсёды прымае самы актыўны ўдзел у мерапрыемствах СІНД, што тлумачыцца прынцыповай пазіцыяй Прэзідэнта Беларусі.

У адкрыцці форуму прынялі ўдзел Прэзідэнт Туркменістана Гурбангулы Бердымухамедаў, старшыня Парламентскага сходу Саюза Беларусі і Расіі Сяргей Нарышкін, кіраўнік напачыцельскага савета мэтавай комплекснай праграмы «Духоўна-маральная культура падростаючага пакалення Расіі», створанай па блаславенні Патрыярха Аляксія II, Святлана Мядведзева.

Алег Праляскоўскі звярнуўся да ўдзельнікаў форуму з прывітаннем Прэзідэнта Беларусі.

Беларуская дэлегацыя ў складзе 13 чалавек прымае ўдзел у рабоце ўсіх секцый форуму. У склад дэлегацыі ўваходзяць галоўны рэдактар газеты «Звязда» Аляксандр Карлюкевіч, рэктар Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў Барыс Святолю, рэктар Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі Кацярына Дулава, а таксама прадстаўнікі творчай і навуковай інтэлігенцыі Беларусі.

Форум творчай і навуковай інтэлігенцыі краін СІНД штогод праводзіцца ў адной з дзяржаў Садружэння і з'яўляецца буйнейшай падзеяй у галіне гуманітарнага супрацоўніцтва па прасторы Садружэння Незалежных Дзяржаў.

ЗГУБІЎСЯ 11-ГАДОВЫ ХЛОПЧЫК

Позна ўчыары ў нядзелю стала вядома, што каля вёскі Лапчы Асіповіцкага раёна прапаў хлопчык 2001 года нараджэння: каля 17 гадзін пайшоў з дому ў невядомай кірунку, і далейшае яго месцазнаходжанне невядомае. Як расказаў старшы інспектар цэнтра прапаганда МНС Алег Малевіч, напачатку пошукамі дзіцяці займаліся самі бацькі, а потым інфармацыя ад іх паступіла ў Асіповіцкі раённы аддзел па надзвычайных сітуацыях і РАУС. Сям'я хлопчыка прапывае ў вёсцы Лапчы: айчыным, шасцігадовае сястра. Маці зараз знаходзіцца на лячэнні ў Асіповіцкай цэнтральнай раённай бальніцы. Мяркуюцца, што менавіта да яе і накіравалася дзіця. А палове трэцяй гадзіны ночы пошукі скончыліся нічым...

Сяргей РАСОЛЬКА

У ГРЫБНІКОЎ... АДАБРАЛІ ГРЫБЫ

НАРОДЫ БЕЛАРУСІ, РАСІІ І УКРАЇНЫ МАЮЦЬ АГУЛЬНАЕ МІНУЛАЕ І БУДУЧЫНЮ

Аб гэтым 14 кастрычніка заявіў Патрыярх Маскоўскі і ўсяе Русі Кірыл на адкрыцці помніка папярэднікам Прадстацельства РПЦ Патрыярху Аляксію II у Мінску калы храма Усіх Святых, перадае БЕЛТА.

«Беларусь, Расія, Украіна — тры брацкія народы, звязаныя адзіным лёсам, адзіным мінулым і, упэўнены, маючыя адну будучыню», — сказаў Патрыярх.

«Я з радасным пачуццём ступіў на благадатную беларускую зямлю ў дзень свята Пакрова Пасвоятай Багародзіцы», — адзначыў Прадстацель РПЦ Патрыярх Аляксій II.

Гэтыя выхадныя ў Нацыянальным тэатры оперы і балета Беларусі ўрачыста падзякавалі мецэнатам і спонсарам культуры ў Беларусі. На цырымонію былі запрошаны прадстаўнікі 30 кампаній, якія на працягу многіх гадоў аказваюць падтрымку праектаў, накіраваных на развіццё нацыянальнай культуры.

На працягу многіх гадоў гэтыя кампаніі падтрымліваюць праекты Міністэрства культуры: кінафестываль «Лістапад», «Славянскі базар у Віцебску», Міжнародны фестываль Юрыя Башмета, Міжнародны фестываль «Уладзімір Співакоў запрашае», Ноч музеяў. Тое ж тычыцца і новых праектаў, колькасць якіх штогод павялічваецца: арт-фэст «Тэатр Уршулі Радзівіў», арт-праект «Забор», Міжнародны фестываль «ТЕАРТ», Нацыянальная тэатральная прэмія. 10 лістапада ўпершыню ў Нясвіжскім замку адбудзецца новы праект, ініцыяваны Міністэрствам культуры, — «Палацавы бал у Нясвіжы». Гэты праект практычна цалкам будзе рэалізаваны за кошт сродкаў спонсараў і мецэнатаў. У рамках «Палацавага балу ў Нясвіжы» пройдзе дабрачынная акцыя па зборы сродкаў на рэстаўрацыю помнікаў даўніны нашай краіны.

Значная частка сродкаў выдзяляецца спонсарамі на правядзенне Дзён культуры Беларусі ў замежных краінах, на правядзенне гастроляў беларускіх творчых калектываў за мяжой, удзел беларускіх дэлегацый у міжнародных фестывалях і выставах, адраджэнне помнікаў гісторыка-культурнай спадчыны, арганізацыю буйных міжнародных выставачных праектаў.

Сярод ушанаваных былі, напрыклад, старшыня праўлення сумеснага беларуска-расійскага акцыянернага таварыства «Белгазпрамбанк» Віктар Бабарыка, вядомы аматар тэатра; старшыня праўлення ААТ «Белінвестбанк» Павел Калаур — за набыццё рарытэтаў (карта ВКЛ XVII ст., манета часу Вітаўта, старадрукаваныя кнігі XVIII стагоддзя); генеральны дырэктар ААТ «БелАЗ» Пётр Пархомчык — за падтрымку правядзення міжнароднага кінафестывалю «Лістапад» (50 млн руб.); дырэктар ГПП «Сіфранс» афіцыйнага імпартёра «PEUGEOT»; Мікалай Булаеў — за дапамогу ў адкрыцці Нацыянальнага павільёна Беларусі на 64-м Міжнародным Канскім кінафестывалі і шмат іншых.

Міністр культуры Павел ЛАТУШКА адзначыў, што адраджэнне і ўмацаванне традыцый мецэнатства Мінкультуль лічыць адным з прыярытэтных кірункаў у сваёй дзейнасці. Для гэтага імкнучы стварыць і ўмовы на заканадаўчым узроўні. Прыняты ўказ аб ільготным падаткаабкладанні ў сферах культуры і інфармацыі, аб дзяржаўнай падтрымцы і стымуляванні развіцця кінематаграфіі, аб новым парадку фінансавання тэатральна-відэаінфармацыйных арганізацый.

Сёння Мінкультуль працуе над стварэннем прыватных фондаў падтрымкі культуры, якія далі б магчымасць асобнаму дзяржаўнаму, прыватнаму або невялікаму дзяржаўнаму ўстанове звярнуцца ў фонд на падтрымку пры рэалізацыі новага культурнага праекта.

Вольга ЧАЙКОўСКАЯ.

Фота БЕЛТА.

■ Да Міжнароднага дня вясковых жанчын

МОЦ ВЁСКИ — СЛАБЫ ПОЛ

У нашай краіне пражывае каля 1 300 000 сельскіх жанчын. Гэта амаль у 3 разы менш, чым гараджанак, якіх недзе каля 3 800 000. Паводле вынікаў перапісу насельніцтва ў Беларусі, на кожную жыхарку вёскі да 60 гадоў прыпадае звыш аднаго мужчыны. Ва ўзроставай жа групе звыш 60 гадоў колькасць беларусак у сельскай мясцовасці рэзка перавышае колькасць мужчын, на кожнага з якіх прыпадае прыкладна дзве прадстаўніцы прыгожага полу.

Самы вялікі працэнт на вёсцы складаюць жанчыны пасля 70 гадоў — прыкладна кожная пятая. 35 працэнтаў сельскіх жанчын маюць працу. Самая вялікая ўзроставая група беспрацоўных сярод эканамічна актыўных сельскіх жанчын — моладзь 20-29 гадоў. Яны маюць больш ранні ўзрост першых родаў. Калі гаварыць прыблізна, то на кожную два-тры вясковыя класы будзе хоць бы адна дзючына, якая нарадзіла да 19 гадоў. За 5 гадоў у беларускія гарады прыбылі 45 тысяч жанчын з сельскай мясцовасці.

Паводле слоў каардынатора праграм ЮНФПА ў Беларусі Таццяны ГАПЛІЧНІК, сельская мясцовасць губляе і грошы, і эканамічную актыўнасць, і насельніцтва. Лічыцца, што больш шчыльная канцэнтрацыя людзей у гарадах дапамагае павысіць якасць жыцця меншымі затратамі, чым у сельскай мясцовасці. Лічыцца таксама, што міграцыя насельніцтва з сельскай мясцовасці ў гарадскую спрыяе зніжэнню беднасці. У той жа час рост аб змяншэнне насельніцтва ў сельскай мясцовасці ў многім залежыць ад таго, на колькі яна звязана з горадам. Сельскія населеныя пункты, звязаныя транспартнай інфраструктурай з гарадскімі, растуць. І наадварот, аддаленыя — скарачаюцца.

Святлана БАРЫСЕНКА

ВИКТОРИЯ ЗНОЎ З ВИКТОРИЯЙ!

Беларуская тэністка Вікторыя Азаранка зноў перамагала. Гэтым разам яна была мацней за ўсіх у турніры «GeneraLadies», які прымаў аўстрыйскі Лінц.

Пра ўзровень гэтага першынства кажа і тое, што ў розныя гады яго пераможцамі былі вядомыя тэністкі Ліндсей Двенпорт, Марыя Шарпава, Ана Іванавіч, Амелі Марэмо. Цяпер у склад пераможцаў увайшла і Азаранка. Беларуская наогул даволі ўпэўнена прайшла асноўную сетку турніру і не ступіла саперніцам ніводнага сэта. І толькі ў фінальным паяўніку немка Юлія Гергес навазала першай ракетцы свету актыўную барацьбу, але перамога ўсё роўна была на баку Вікторыі — 6:3, 6:4. Дарэчы, гэты тэтул Жаночай тэніснай асацыяцыі стаў 14-м у кар’еры беларускі.

Тарас ШЧЫРЫ.

РАСІЯНІН ЗАГІНУЎ ТАМ, ДЗЕ ПРАЦАВАЎ

У Жабінцы на пажары ў прыватным доме загінуў грамадзянін Расійскай Федэрацыі.

Калі раніцай на месца здарэння па вуліцы Сонечнай прыбылі падраздзяленні МНС, з ачна другога паверха цаглянага дома ішоў моцны дым. Там і было знойдзена цела 29-гадовага жыхара расійскага горада Арла. Мужчына займаўся будаўнічымі работамі ў гэтым доме і ў ім жа часова пражываў. Прычыны пажару высвятляюцца. Сяргей РАСОЎКА.

ЗА АДНАЎЛЕННЕ ТРАДЫЦЫЙ. МЕЦЭНАЦТВА

У Мінскуце падлічылі, што сёлета ў сферу культуры Беларусі было прыцягнута 12 млрд рублёў спонсарскіх сродкаў.

На гэтых выхадных у Нацыянальным тэатры оперы і балета Беларусі ўрачыста падзякавалі мецэнатам і спонсарам культуры ў Беларусі. На цырымонію былі запрошаны прадстаўнікі 30 кампаній, якія на працягу многіх гадоў аказваюць падтрымку праектаў, накіраваных на развіццё нацыянальнай культуры.

На працягу многіх гадоў гэтыя кампаніі падтрымліваюць праекты Міністэрства культуры: кінафестываль «Лістапад», «Славянскі базар у Віцебску», Міжнародны фестываль Юрыя Башмета, Міжнародны фестываль «Уладзімір Співакоў запрашае», Ноч музеяў. Тое ж тычыцца і новых праектаў, колькасць якіх штогод павялічваецца: арт-фэст «Тэатр Уршулі Радзівіў», арт-праект «Забор», Міжнародны фестываль «ТЕАРТ», Нацыянальная тэатральная прэмія. 10 лістапада ўпершыню ў Нясвіжскім замку адбудзецца новы праект, ініцыяваны Міністэрствам культуры, — «Палацавы бал у Нясвіжы». Гэты праект практычна цалкам будзе рэалізаваны за кошт сродкаў спонсараў і мецэнатаў. У рамках «Палацавага балу ў Нясвіжы» пройдзе дабрачынная акцыя па зборы сродкаў на рэстаўрацыю помнікаў даўніны нашай краіны.

Значная частка сродкаў выдзяляецца спонсарамі на правядзенне Дзён культуры Беларусі ў замежных краінах, на правядзенне гастроляў беларускіх творчых калектываў за мяжой, удзел беларускіх дэлегацый у міжнародных фестывалях і выставах, адраджэнне помнікаў гісторыка-культурнай спадчыны, арганізацыю буйных міжнародных выставачных праектаў.

Сярод ушанаваных былі, напрыклад, старшыня праўлення сумеснага беларуска-расійскага акцыянернага таварыства «Белгазпрамбанк» Віктар Бабарыка, вядомы аматар тэатра; старшыня праўлення ААТ «Белінвестбанк» Павел Калаур — за набыццё рарытэтаў (карта ВКЛ XVII ст., манета часу Вітаўта, старадрукаваныя кнігі XVIII стагоддзя); генеральны дырэктар ААТ «БелАЗ» Пётр Пархомчык — за падтрымку правядзення міжнароднага кінафестывалю «Лістапад» (50 млн руб.); дырэктар ГПП «Сіфранс» афіцыйнага імпартёра «PEUGEOT»; Мікалай Булаеў — за дапамогу ў адкрыцці Нацыянальнага павільёна Беларусі на 64-м Міжнародным Канскім кінафестывалі і шмат іншых.

Міністр культуры Павел ЛАТУШКА адзначыў, што адраджэнне і ўмацаванне традыцый мецэнатства Мінкультуль лічыць адным з прыярытэтных кірункаў у сваёй дзейнасці. Для гэтага імкнучы стварыць і ўмовы на заканадаўчым узроўні. Прыняты ўказ аб ільготным падаткаабкладанні ў сферах культуры і інфармацыі, аб дзяржаўнай падтрымцы і стымуляванні развіцця кінематаграфіі, аб новым парадку фінансавання тэатральна-відэаінфармацыйных арганізацый.

Сёння Мінкультуль працуе над стварэннем прыватных фондаў падтрымкі культуры, якія далі б магчымасць асобнаму дзяржаўнаму, прыватнаму або невялікаму дзяржаўнаму ўстанове звярнуцца ў фонд на падтрымку пры рэалізацыі новага культурнага праекта.

Вольга ЧАЙКОўСКАЯ.

«ЧАЛАВЕК-ПАВУК» НА КОМІНЕ Ў МАГІЛЁВЕ

На тэрыторыі завода шчучынага валака ў абласным цэнтры вяртаўнік падчас вечаравага абходу убачыў чалавека на коміне, які на вышыні птушынага палёту ўзбуджана размаўляў з кімсьці па сатавым тэлефоне. Металічныя комін вышыняй 105 метраў не дзейнічае, знаходзіцца ў аварыйным стане, і пад’ём на ім людзям строга забаронены. Вяртаўнік выклікаў міліцыю і выратавальнікаў.

— Верхалазам аказаўся малады чалавек прыкладна 20 гадоў, і ён ніяк не рэагаваў на просьбы спусціцца мірам, — расказала старшы інспектар цэнтры прапаганды і навучанна пры Магілёўскім абласным упраўленні МНС Вольга Нехарошых. — На шчасце, інспектар-псіхолог удалося яго ўгаварыць, і малады чалавек пагадзіўся вярнуцца на цвёрдую зямлю пры ўмове, што каля коміна нікога не будзе. Ён спусціўся ў ўцёк, спрытна пераскочыўшы праз высокую агароджу завода.

Парушальнік парадку так і не затрымаў. Цяпер можна толькі здагадвацца, што стала прычынай такога дзіўнага ўчынку: любоўная драма, алкаголь, спрэчка альбо... проста дрэнна павялася сувязь? Алена КАЗЛОВА.

ФРАНСАБАНК FRANSABANK

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 октября 2012 г.

«ФРАНСАБАНК» ОАО

№ п/п	Наименование статьи	Символ	01.10.2012	01.10.2011
1	АКТИВЫ			
2	Денежные средства	1101	57 824,3	28 812,0
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102	-	-
4	Средства в Национальном банке	1103	162 125,7	194 441,5
5	Средства в банках	1104	65 643,8	62 527,7
6	Ценные бумаги	1105	54 412,7	40 703,2
7	Кредиты клиентам	1106	202 625,8	150 490,1
8	Производные финансовые активы	1107	195,5	-
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108	0,8	0,8
10	Основные средства и нематериальные активы	1109	101 487,8	49 133,7
11	Имущество, предназначенное для продажи	1110	-	-
12	Прочие активы	1111	12 576,6	3 912,4
13	ИТОГО активы	11	656 893,0	530 021,4
14	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
15	Средства Национального банка	1201	38 775,7	102 562,9
16	Средства банков	1202	213 574,1	204 705,8
17	Средства клиентов	1203	162 884,3	105 971,0
18	Ценные бумаги, выпущенные банком	1204	-	2 338,4
19	Производные финансовые обязательства	1205	916,9	-
20	Прочие обязательства	1206	3 383,4	3 983,2
21	ВСЕГО обязательства	120	419 534,4	419 561,3
22	КАПИТАЛ			
23	Уставный фонд	1211	113 704,4	67 785,2
24	Эмиссионный доход	1212	-	-
25	Резервный фонд	1213	5 685,2	3 389,3
26	Фонд переоценки статей баланса	1214	52 632,1	2 669,1
27	Накопленная прибыль	1215	65 336,9	36 616,5
28	ВСЕГО капитал	121	237 358,6	110 460,1
29	ИТОГО обязательства и капитал	12	656 893,0	530 021,4

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИ И УБЫТКАХ на 1 октября 2012 г.

«ФРАНСАБАНК» ОАО

№ п/п	Наименование статьи	Символ	2012	2011
1	Процентные доходы	2011	45 557,0	28 433,0
2	Процентные расходы	2012	17 474,4	13 956,6
3	Чистые процентные доходы	201	28 082,6	14 476,4
4	Комиссионные доходы	2021	10 001,1	7 048,0
5	Комиссионные расходы	2022	1 796,7	1 497,6
6	Чистые комиссионные доходы	202	8 204,4	5 550,4
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203	-	-
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	(875,1)	20,0
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	12 792,7	16 214,6
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206	(662,9)	-
11	Чистые отчисления в резервы	207	508,5	323,9
12	Прочие доходы	208	1 220,3	555,9
13	Операционные расходы	209	27 495,5	15 223,1
14	Прочие расходы	210	2 633,0	1 009,2
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211	18 125,0	20 261,1
16	Налог на прибыль	212	2 484,7	3 484,3
17	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2	15 640,3	16 776,8

Заместитель Председателя Правления — Омеляничук Д.И.

Главный бухгалтер — Русакович А.Н.

Лицензия на осуществление банковской деятельности № РБ №15 от 29.12.2008 г., УНП 100755021

Яквядома, у любой з’яве кожны бачыць тое, што хоча бачыць...

Дзякуючы 100-гадоваму вязу чарнобыльская вёска Губарэвічы ператварылася ў месца паломніцтва

— Не бывае такога дня, каб тут не прыляліся аўто, дзяржнумаўры якіх сведчаць не толькі пра Гомельскую, але і пра больш далёкія Брэсцкую і Магілёўскую вобласці і нават пра Украіну, — кажуць не пакінуўшы вёску жыхары Губарэвічаў. — Але найбольш гасцей бывае ў выхадныя дні. Стаяць узятыя калоны машын, а да дрэва ўтвараецца вялікая жывая чарга.

Кожны наведвальнік выселены з-за Чарнобыля і закапаных (акрамя трох хат) Губарэвічаў, хоча дакрануцца да вязы далюймай ці скаронняй, павязана на ім абрончы ручнік альбо стужку. Нехта здымае

з шыі ланцужок з крыжыкам, прымацоўвае абразок з выявай Божай Маці. І амаль кожны імкнецца адшпаціць ад дрэва кавалак кары, бо вершыца ў яе гаючы моц. Але гэта пагражае дрэву, яно можа засохнуць. У выніку частка камяля вязы літаральна... «аблысела».

Гэткая празмерная любоў да дрэва рачунлася ў людзей з-за выявы Божай Маці на рэзе талюстай галіны: два гады таму, пасля абліпкі небяспечных галін самаля маладая жыхарка вёскі Надзея Біран зрабіла нечаканае адкрыццё: ёй падаўся слізг, падобны на іконапісны вобраз Божай Ма-

ці. «З’яўленне іконы!» — імгненна разнеслася па вёсцы-троххатцы. І вясковае жыццё пацякло ў больш актыўным, калі не скажаць напружаным рэчывы. На яе жыхарку Марыю Дашук, Надзею Біран і іх суседа Міхаіла Рудзінку легла асабліва мясія — захоўваць святое дрэва, тлумачыць паломнікам з’яўленне вобраза Багародзіцы, расказваць далёкую і нядаўнюю гісторыю населенага пункта, пераказаць тое, што кажуць іншыя, сачыць за парадкам. А паломнікі прыязджаюць пастаняна, а некаторыя з іх — дзясяткі разоў. Кажуць, што пасля прыкладання да дрэва, болі знікаюць. Але нехта наведваецца не больш чым з-за цікавасці. Камусці карціць скажаць паломнікам, каб не займаліся ідалапаклонствам.

— Адзін з бацюшкаў, які сюды наведваўся, уважліва аглядаў ікону і сказаў, што дрэва трэба спілаваць, бо ўсё гэта падобна на паганства, — кажа 74-гадовая Марыя Дашук. — На што мы яму адказалі, што чапаць наш вяз не дамо нікому.

Шчырая вера вяскоўцаў у незвычайнасць гэтага дрэва проста непахісная, а Губарэвічы для іх — сапраўды святое месца. Ад іх, вяскоўцаў, пачуў:

«200 гадоў таму ў вёсцы ўжо знаходзілі ікону Божай Маці. Тройчы не адвозілі ў Кіев, але абразок зноў і зноў аказаўся на ранейшым месцы. У гонар гэтага з’яўлення была пабудавана царква...».

У сваю чаргу ад сваіх старэйшых аднавяскоўцаў яны чулі, што малітва ў той царкве дапамагала хворым на вочы і невядучыя пачыналі бачыць. У 1938 годзе, гэта добра памятае Марыя Дашук, храм быў разбураны.

— Ці не вярнулася Божая Маці да нас зноў? — пералічвае баба Марыя, зачыняючы за сабою брамку ў невяскай агароджы, якую ўзялі вакол дрэва. — Можа, гэта знак, каб пабудова тут новы храм?

Анатоль КЛЯШЧУК. Фота аўтара.

Хойніцкі раён.

■ Тэма дня

«АУЧЫНКА», ВАРТАЯ ВЫРАБУ

Ці ёсць аддача ад затрат на эканамічныя выставы і форумы?

Як скарыстацца сваім геаграфічным становішчам на мяжы з краінамі Еўрасаюза, улічваючы пры гэтым Мытна-саяз Беларусі, Расіі і Казахстана? Чарговыя крокі ў гэтым кірунку былі зроблены ў Гродне на выставе «Еўрарэгіён «Нёман-2012» і міжнародным інвестыцыйным форуме.

— Ёсць меркаванне, што затраты на такія выставы і форумы не акупляюцца рэальнай аддачай. Але я перакананы, што «аучынка», так бы мовіць, вартая вырабу. Падобныя мерапрыемствы, як правіла, не даюць хуткай выгады, аднак прыносяць вялікую карысць на перспектыву, — лічыць **намеснік старшын Гродзенскага аблвыканкама Аляксандр РУСАНАУ**. І прыводзіць такі прыклад:

— Доўга прыглядалася да беларускага рынку адна з буйнейшых у Еўропе дрэваапрацоўчых кампаній — «Кронаспан». Тры гады таму прадстаўнікі аўстрыйскага прадпрыемства пабылі на выставе «Еўрарэгіён «Нёман», потым чыкаваліся патэнцыялам Смаргоні, дзе нарэшце і вырашылі пабудаваць завод. У выніку на поўначы Гродзеншчыны з'явілася сучасная вытворчасць з агульным аб'ёмам інвестыцый больш за 150 мільёнаў долараў.

Пры гэтым у Смаргоні не толькі атрымалі новую рабочыя месцы, але і вярнулі да вытворчага жыцця плошчы, якія доўгі час не выкарыстоўваліся. Мяркуюцца, што пераважна частка прадукцыі (пліты МДФ, ламінаваныя пакрыцці на падлогу і інш.) будзе экспартавана, а астатняя яе частка заменіць імпортныя пастаўкі на беларускім рынку.

І гэта не адзіны прыклад узаемавыгаднага супрацоўніцтва з замежнымі інвестарамі.

— Вынікам трох папярэдніх інвестыцыйных форумаў сталі шэсць пагадненняў аб гандлёва-эканамічным і трансагранічным супрацоўніцтве, развіцці прадпрыемстваў і прыцягненні замежных інвестыцый у эканоміку г. Гродна. Дзякуючы ўдзелу ў форуме зарэгістраваны тры прадпрыемствы з замежным капіталам у СЭЗ «Гроднаінвест». А адметнасцю сёлёдняга форуму з'яўляецца прэзентацыя інвестыцыйных пляцовак турысцка-рэкрэацыйнага парку «Аўгустоўскі канал», на які чыпер распаўсюджваюцца падатковыя і іншыя прэферэнцыі свабоднай эканамічнай зоны. Напрыклад, прапануем інвестарам паўдзельнічаць у будаўніцтве ў зоне канала этнаграфічнага комплексу «Парк нацыянальнай культуры», а таксама гасцінічна-забаўляльнага комплексу і музея піва на тэрыторыі былого піўзавода ў абласным цэнтры, якая таксама ўключае на ўсастаў парку «Аўгустоўскі канал», — значае **старшыня Гродзенскага гарвыканкама Барыс КАЗЯЛКОУ**.

Дарчы, днямі СЭЗ «Гроднаінвест» адзначыла свой дзесяцігадовы юбілей. За гэты час у прыёманскі рэгіён з дваццаці краін прыцягнута больш за 310 мільёнаў еўра інвестыцый, якія акупляюцца ў сярэднім за паўтара года. А значыць, укладваць капітал у эканоміку Гродзеншчыны выгадна. Пры гэтым сёлета свабодная эканамічная зона пашырае свае плошчы, на парадку дня но-

НОВЫЯ СТАНЦЫІ МЕТРО — НОВАЯ СХЕМА РАБОТ НАЗЕМНАГА ТРАНСПОРТУ

У сувязі з адкрыццём новых станцый метро ў сталіцы змяняецца схема маршрутнай сеткі гарадскога транспарту.

Паводле інфармацыі дзяржаўнага прадпрыемства «Мінсктранс», захаваюцца сем тралейбусных маршрутаў: №№12, 23, 39, 39Д, 52, 53, 64. Яшчэ сем маршрутаў будуць змененыя. Гаворка пра №№8, 10, 31, 32, 36, 40, 63. Адзін тралейбусны маршрут будзе закрыты — №66. Калі гаварыць пра аўтобусныя маршруты, дык іх захаваецца чатырнаццаць: №№23, 30, 49, 83Э, 97, 104, 114С, 116, 122Э, 129Э, 134С, 138, 147, 156Э. Змененыя будуць дзевяць: №№28, 32С, 35С, 57, 74С, 75С, 84, 84Д, 120. Закрываюцца ў сувязі з адкрыццём новых станцый метро дзевяць аўтобусных маршрутаў: №№ 81С, 103С, 117С, 118Э, 128С, 168С, 176Э, 177Э, 198С, 965. Будзе адкрыты адзін аўтобусны маршрут — №96 «ДС «Малінаўка-4» — Брылевічы».

Сяргей РАСОЛЬКА.

■ Філасофія эканомікі

МАДЭРНІЗАЦЫЯ ВЫТВОРЧАСЦІ АБО... ЭКАНОМІКІ?

У верасні кіраўнік дзяржавы прыняў урад і Нацыянальны банк з дакладам аб рабоце эканомікі за мінулы перыяд 2012 года, ацэнцы вынікаў года і праектах прагнозу, бюджэце і грашовая-кредытнай палітыкі на наступны год. Адно з найважнейшых задач ён сфармуляваў наступным чынам: «Праверыць кожнае прадпрыемства на предмет мадэрнізацыі, наяўнасці канкрэтнага плана з выходам на выпуск прадукцыі найвышэйшага ўзроўню».

Мадэрнізацыя — удасканаленне, абнаўленне аб'екта, прывядзенне яго ў адпаведнасць з новымі патрабаваннямі і нормамі, тэхнічнымі ўмовамі, паказчыкамі якасці. Мадэрнізацыя ў асноўным машыны, абсталяванне, тэхналагічныя працэсы (напрыклад, мадэрнізацыя камп'ютара).

«Такім чынам, на працягу апошніх гадоў нацыянальная эканоміка стабільна расце. Тэмпы ўражальныя (!), але... яны паніжаюцца».

У 2003 г. у Беларусі ўпершыню за больш чым дзесяць гадоў ВУП перавысіў узровень 1990 г., склаўшы 104%. Рост за перыяд 2001-2010 гг. быў наступным: у 2001-м — 1,88, 2002-м — 1,52, 2003-м — 1,37, 2004-м — 1,37, 2005-м — 1,3, 2006-м — 1,22, 2007-м — 1,23, 2008-м — 1,34, 2009-м — 1,06, у 2010-м — 1,19. Такім чынам, на працягу апошніх гадоў нацыянальная эканоміка стабільна расце. Тэмпы уражальныя (!), але... яны паніжаюцца.

Патэнцыял эканамічнага росту ствараюць інвестыцыі — або ў капітальныя актывы, або ў чалавечы капітал, або ў паляпшэнне зямельных угоддзяў, або ў стымуляванне прадпрыемльчых здольнасцяў. Гэта звязана з тым, што ў працэсе вытворчасці бяручы ўдзел чатыры віды рэсурсаў.

Калі паглядзім на судасносіны прыросту валавага ўнутранага прадукту (ВУП) да прыросту інвестыцый за апошнія дзесяць гадоў, то ўбачым, што яны маюць тэндэнцыю да зніжэння: з 6,5 руб. у 1 руб. інвестыцый у 2001 г. да 2,7 у 2006 г., дасягнуўшы ў 2010 г. — 2,9. Іншымі словамі, калі паглядзім, колькі даваў аддачы кожны дадаткова «ўкінуты» ў эканоміку інвестыцыйны рубель, то ўбачым, што, укладваючы ўсё больш і больш інвестыцыйных рублёў, мы маем усё меншую і меншую аддачу.

А доля інвестыцый у ВУП, пачынаючы з 2003 г., расла з 19,5 да 24,25% у 2006 г. і склала ў 2009-м амаль 31,6, а ў 2010 — ужо 33,98%! Такія высокія паказчыкі з'яўляюцца ў нечым феноменальнымі! Бо толькі Японія ў 60-х гг. XX стагоддзя ў перыяд высокіх тэмпаў эканамічнага росту і Кітай 2000-х давалі такія судасносіны паміж інвестыцыямі і ВУП.

Такім чынам, за перыяд 2000—2010 гг. аддача ад кожнага ўкладанага інвестыцыйнага рубля змяншалася. Гэта звязана з некалькімі прычынамі. Па-першае, з нізкай эфектыўнасцю капіталаўкладанняў. Укладваем не туды (толькі б выканаць

план!), а калі і туды, то не ў тое — гэта значыць не ў тых фонды або фонды не той якасці ці не таго ўзроўню.

Па-другое, марудна змяняецца структура капіталаўкладанняў, у якой значнае месца займаюць будаўніча-мантажныя работы. У 2000 г. інвестыцыі ў будаўніча-мантажныя работы складалі 62%, у 2001 г. — 60, 2002 г. — 59, 2003 г. — 55, 2004 г. — 53, 2005 г. — 53, у 2006 г. — 53%. У 2010 г. вярнуліся да 62%. Для параўнання: у прамыслова развітых краінах гэтая доля не перавышае 40%. Акрамя таго, расходы на будаўніча-мантажныя работы, па сутнасці, не могуць разглядацца як інвестыцыі, якія забяспечваюць рост эканомікі і ствараюць яе патэнцыял. Тым больш ва ўмовах глабалізацыі і пры інтэграцыі ў геаэканоміку. Зразумела, укладваць у жыллёвае будаўніцтва — гэта, магчыма, і някласка, але гэтыя інвестыцыі не ствараюць патэнцыял для эканамічнага росту. А ствараюць гэты патэнцыял, гаворачы сухой мовай статыстыкі, выдаткі на «абсталяванне, інструмент і інвентар».

Гэтая ж, сказаная «сухой мовай», доля — абсталявання, інструментаў і інвентару — у структуры інвестыцыйных выдаткаў, маючы тэндэнцыю вагання ў межах 38—47% за апошнія дзесяць гадоў, забяспечвала нізкую вытворчасць абсталявання, якое ўводзіцца. Праграма імпартазамішчэння — гэта, у прынцыпе, справа надзеяная, але, як сведчыць гістарычны вопыт і эканамічная тэорыя, усё вырабіць або «імпартазамісціць» немагчыма. Пра гэта пісаў яшчэ ў XVIII стагоддзі Д. Рыкарда. Ад гэтага адмовіліся кітайцы яшчэ на пачатку 90-х гадоў XX стагоддзя.

Далей, калі мае месца рост затрат (выдаткаў) на абсталяванне, то адпаведна павінна расці і фондаўзброенасць. Інакш кажучы, павінен павысціцца паказчык, які адлюстроўвае: колькі ўсяго актыўнага абсталявання, інструментаў і інвентару прыпадае на аднаго занятага ў нацыянальнай эканоміцы і паставілі ў адзін з прыярэньэтаў сацыяльна-эканамічнага развіцця «радыкальнае мадэрнізацыю ўсіх сектараў эканомікі, стварэнне новых навукаёмкіх і высокатэхналагічных вытворчасцяў» і пераход на інавацыйны шлях развіцця, то, такім чынам, і абсталяванне, якое ўводзіцца, і інвентар, і інструмент павінны быць адпаведнага ўзроўню і ў дастатковай колькасці. А як у нас ідуць справы?

Рост фондаўзброенасці ў беларускай эканоміцы 2000—2010 гг. меў месца (з 19597,5 у 2000 г. да 58976,2 руб. у 2010 г.), але з паступовым зніжэннем штогадовых тэмпаў. Тэмпы росту фондаўзброенасці паступова зніжались з 3,03 раза ў 2001-м да 1,03 раза ў 2006 г., і склалі 1,13 раза ў 2010 г. Калі беларускія рублі перавесці ў долары, то ўбачым, што фондаўзброенасць склала 7—8 долараў на аднаго занятага. Такі ўзровень фондаўзброенасці наўрад ці можа садзейнічаць фарміраванню капіталаёмстага тыпу эканамічнага росту, характэрнага для індустрыяльнай эканомікі ў постіндустрыяльную эпоху. Тым больш з улікам таго, што ў структуры ВУП доля прамысловасці ў трохсектарнай мадэлі (прамысловасць, сельская гаспадарка, сфера паслуг) складае больш за 30%. Яшчэ ў 2004 г. кіраўнік дзяржавы адзначаў: «Асобныя кіраўнікі прадпрыемстваў пакуль псіхалагічна не гатовы да карэннай

мадэрнізацыі. Імкнуцца замясціць высокавытворчую тэхніку жывой працай. І рызык і няма, і выдаткі меншыя». Але, на жаль, як паказвае аналіз, рызыка ёсць для эканомікі ў цэлым. Бо мы рухаемся ў бок працавыдаткоўнага тыпу эканамічнага росту. Мы павялічваем колькасць занятага насельніцтва і пры гэтым колькасць фондаў, якія прыпадаюць на іх, паступова зніжаюцца. Такім чынам, мы фарміруем тып эканамічнага росту, які быў характэрны для станаўлення індустрыяльнай эпохі — у канцы XVIII стагоддзя ў Заходняй Еўропе.

Але, магчыма, у нас пры такім тыпе эканамічнага росту адбыўся цуд і павялічылася прадукцыйнасць працы? Кажучы мовай абывацеля, прадукцыйнасць працы — гэта той жа выраб прадукцыі на аднаго занятага.

Калі выпрацоўкі палічыць у доларах для наступнага параўнальнага аналізу (на аснове сярэднеўзважанага курсу долара ЗША), то карціна будзе наступная. Выпрацоўка на аднаго занятага ў 2000 г. — 2 571 дол., 2001-м — 2 476; 2002-м — 3 309; 2003-м — 4 057; 2004-м — 5 351,86; 2005-м — 6 812,5; 2006-м — 8 461,15, 2007-м — 10 021, 2008-м — 13 177, 2009-м — 10 598, у 2010-м — 11 728 дол. Адпаведна рост выпрацоўкі на аднаго занятага будзе наступным: 2001 г. — 0,96 раза; 2002-ы — 1,336; 2003-ці — 1,226; 2004-ы — 1,31; 2005-ы — 1,27; 2006-ы — 1,24; 2007-ы — 1,18; 2008-ы — 1,31; 2009-ы — 0,80; 2010-ы — 1,1 раза. Гэта значыць, што зноў-такі тэндэнцыя паніжальна з невялікім усплескам у 2008 г.

Такім чынам, за перыяд, які аналізуецца пры росце колькасці працоўных месцаў у эканоміцы і зніжэнні тэмпаў росту фондаўзброенасці з нязначнымі ўсплескамі выпрацоўка расла, але тэмпы гэтага росту зніжались. Пры гэтым затраты на зароботную плату ў структуры ВУП, якая па сутнасці з'яўляецца стымулам да высокапрадукцыйнай працы, таксама павялічыліся. У 2010 г. яны складалі практычна палову ВУП! Такім чынам, калі пры росце заробатнай платы ў цэлым маюць месца зніжальныя тэмпы выпрацоўкі, то гэта, перш за ўсё, сведчыць аб тым, што заробатная плата перастане быць стымулам да высокапрадукцыйнай працы, што ў прынцыпе недапушчальна ва ўмовах фарміравання інавацыйнай эканомікі, якая павінна забяспечыць прырост у эканоміцы. Больш за тое, ва ўмовах адкрытай эканомікі, якой з'яўляецца эканоміка нашай рэспублікі, працоўная сіла будзе адцягвацца за мяжу, калі заробатная плата будзе ніжэй, чым у суседніх краінах. У гэтых умовах тып эканамічнага росту можа быць ахарактарызаваны толькі як працавыдаткоўны. Цуду не адбылося!

У адпаведнасці са справаздачай Міжнароднай арганізацыі працы самы высокі ўзровень прадукцыйнасці працы (выпрацоўка на аднаго занятага) у 2010 г. быў у ЗША — 68126 дол., далей ідуць Ганконг, Кітай — 61382 дол., Ірландыя — 57473 і Францыя — 55033 дол. на аднаго занятага. Нас у гэтай справаздачцы няма.

Пры гэтым, калі ўзровень прадукцыйнасці працы ў ЗША ўздыць за 100% і паглядзець, які змяніцца карціна па ўзроўню прадукцыйнасці ў шэрагу краін, якія адсочвае Міжнародная арганізацыя працы (МАП), атрымаем наступнае. За перыяд 2000—2010 гг. узровень прадукцыйнасці працы ў такіх краінах, як Японія, Італія, Францыя, Сінгапур, Арабскія Эміраты, Бразілія, Мексіка ў дачыненні да ЗША знізіўся! У той час як шэраг краін да 2010 г. скараціў гэты разрыў. Да іх адносяцца Рэспуб-

«Мы павялічваем колькасць занятага насельніцтва, і пры гэтым колькасць фондаў, якія прыпадаюць на іх, паступова зніжаюцца».

ліка Карэя (65%), Турцыя (40%), Кітай (прыкладна 20%), Інданезія (15%), Індыя (13%).

Азербайджан, даўшы уражлівае сярэднегадавае тэмпы росту прадукцыйнасці працы (13,6%), скараціў разрыў за вышэйназваны перыяд з ЗША з 9% (2000 г.) да 28% (2010 г.). Нагадава, што Беларусь ў гэтым рэйтынгу няма. Але сярэднегадавыя тэмпы за гэты перыяд у нас дастаткова нядарэчны (18,5%). Іншая справа, што ў апошнія гады назіраецца іх зніжэнне. Такім чынам, каб захаваць тэмпы эканамічнага росту, неабходна забяспечыць рост фондаўзброенасці. А зрабіць гэта магчыма толькі за кошт інвестыцый у асноўны капітал на новай тэхналагічнай аснове. «Новую тэхналагічную аснову» можна атрымаць або за кошт прыцягнення замежных інвестыцый, або за кошт мадэрнізацыі механізмаў станаўлення інавацыйнай эканомікі. У адваротным выпадку, без мадэрнізацыі эканамічны рост нам не патрэбны, бо прадукцыю вырабляем часам астаражэлю. І тэмпы ў 5,5% для нас згубілі!

Замежных інвестыцый ў 2011 г. у Беларусь прыйшло 1115,6 млн дол. Такім чынам, на аднаго занятага прыпадае 2468,1 дол. (1178,1 дол. на душу насельніцтва). Быццам нядарэчна.

Але колькі ж інвестыцый «прыцягнулі» нашы суседзі — Расія, Літва, Латвія, Украіна, партнёр па АЭП Казахстан у разліку на аднаго занятага? Расія — 4553,8 дол. (2400,5 дол. на душу насельніцтва), Казахстан — 10532,5 (\$49,2), Украіна — 2684,5 (1300), Літва — 9381,3 (4697), Латвія — 1180,5 дол. на аднаго занятага (6377,2 дол. на душу насельніцтва). Пры гэтым Азербайджан з высокімі тэмпамі росту прадукцыйнасці працы прыцягнуў толькі 1057 дол. на душу насельніцтва (хутчэй за ўсё, тут ролю адыграў «нафтавы фактар»), Малдавія і таго менш — 744,1 дол. Сярэд двух апошніх мы выглядаем дастаткова добра — у нас 1178,1 дол. на душу насельніцтва. Для параўнання: ЗША ў 2011 г. прыцягнулі 9172,5 дол. на душу насельніцтва! А ў іх 300 мільн чалавек.

Такім чынам, памяншаць структуру капіталаўкладанняў з такім узроўнем замежных інвестыцый цяжка. Не кажучы ўжо пра тое, што новыя тэхналогіі і распрацоўкі VI тэхналагічнага ўкладу наўрад ці да нас прыйдуць. Тым больш краіны са значнай доляй прамысловасці ў макраструктуры маюць вострую патрэбу ў пераўзбраенні галін прамысловасці. Прыйсці пры пэўных умовах яны прыйдуць (таксама, дарчы, трэба памятаць, што яны могуць і сысці). Але гэтыя інвестыцыі не дэвалююць нам працоўца ў геаэканоміку. Мадэрнізацыя эканомікі трэба праводзіць. І як мага хутчэй. Аднак мадэрнізацыя неабходна не толькі актыўную частку фонду, але і эканамічныя механізмы, падыходы да фарміравання інавацыйнай эканомікі, уключаючы механізмы дзяржаўна-прыватнага партнёрства. У адваротным выпадку, зноў вярнемся да інвестыцый за кошт незваротных крэдытаў, да інвестыцый на базе імпартазамішчэння, і такім чынам паўторым кола апошніх дзесяці гадоў, так нічога і не дасягнушы.

Ірына НОВІКАВА,
доктар эканамічных навук, прафесар

■ Новаму — дарогу!

ЦІ ўПАДАБАЮЦЬ БЕЛАРУСЫ ГАРАДСКІЯ ВЕЛАСІПЕДЫ І СКУТАРЫ?

Кансорцыум «Мотавела» прэзентаваў для прадстаўнікоў гандлю і журналістаў калекцыю мадэляў веласіпедаў і мотатэхнікі на сезон 2013 года. Усяго было прадэманстравана некалькі дзясяткаў веласіпедаў — ад класічных і дзіцячых да горных, а таксама больш за дваццаць мадэляў мотатэхнікі — у тым ліку skutary і квадрацыклы.

Здавалася б, што можна новага прыдумаць у канструкцыі веласіпеда? Два колы, рама і педалі — усё і так даўно прыдуманна. Аднак, як расказаў у інтэрв'ю «Звяздзе» Сяргей ХАМІЧЭНКА, інжынер-дызайнер «Веласіпеднай кампаніі «МВЗ», працэс удасканалення не мае канца: «Калі мы кажам пра буйнасерыйную вытворчасць — то сапраўды, нічога новага і звышнатуральнага прыдумаць не атрымаецца. Аднак буйнасерыйныя танныя веласіпеды звычайна не працаваны ў дробязях — гэта іх слабае месца. Напрыклад, кітайскія і некаторыя расійскія веласіпеды зроблены не для таго, каб чалавек атрымаў задавальненне, а былі прадаць. Мы ж стараемся ствараць якасную прадукцыю і прапрацоўваць усё ў дробязях. Важна, каб чалавек застаўся задаволены — хаця б самім фактам таго, што ён пачаў на веласіпедзе катацца. Але для гэтага трэба правільна сядзець на ім — на гэта ўплывае і геаметрыя рамы, і правільны падбор кампанентаў, і іншае. На жаль, часта на такія дробязі ўвага не звяртаецца — вытворцы едуць на кітайскія фабрыкі, ацэньваюць знешні выгляд і, зыходзячы з гэтага, заказваюць дэталі. А потым збіраюць веласіпеды і прадаюць. І хто застаецца краінай? Спачынаецца».

Па словах Сяргея Хамічэнка, у беларускіх класічных сталых аднахуткасных веласіпедзе практычна ўсе кампаненты аічыннай вытворчасці: закупаюцца толькі тое, што не вырабляецца ў краіне. Калі казаць пра іншыя мадэлі, то там, як кажа Сяргей Хамічэнка, з беларускага — гэта «мазі»: — У Беларусі няма сёння магчымасці вырабляць, скажам, алюмініевую раму.

Таму ў гэты веласіпед «закладзены» нашы мазі: мы яго спраектавалі, склалі спецыфікацыю, замовілі выраб рамы ў Тайвані, потым сабралі і прадалі. І, вядома, атрымалі дабавачную вартасць.

У БЕЛАРУСКІХ ГАРАДАХ ЛЮДЗІ ЕЗДЗЯЦЬ... НА «ГОРНІКАХ»

У Мінску веласіпеды маркі «АИСТ» выпускаюцца з далёкага 1947 года — з аднаго боку, гэта традыцыя, а з іншага, пра што я не мог не запяцьтаць ў Сяргея Хамічэнка, ці не замінаюць гэтыя самыя традыцыі ўспрыманню бранда «АИСТ» у дачыненні да сучасных мадэляў?

— Як ні дзіўна, стаўленне да маркі «АИСТ» ў Заходняй Еўропе і Прыбалтыцы значна лепшае, чым у Беларусі. Калі еўрапейцы бачаць, што мы робім класічныя веласіпеды 65 гадоў, то яны з задавальненнем іх купляюць. А калі беларусам паказваем горныя веласіпеды — сутыкаемся з негатывымі водгукамі, як правіла, — неспецыялістаў. Такія водгукі можна часам сустрэць пра ўсё беларускае: я мяркую, з гэтым сутыкаюцца ўсе нашы вытворцы, што б яны ні выпускалі.

Наогул інжынер-дызайнер «Веласіпеднай кампаніі «МВЗ» лічыць, што ў нашай краіне склалася трохі парадаксная сітуацыя: гор няма, але амаль усе гарада ездзяць на горных веласіпедках.

— Так атрымалася, што асноўны гарадскі веласіпед у Беларусі — гэта горны. Такая ж сітуацыя і ў Расіі, і ва Украіне. Гэта аналагічна таму, што ў нас прадаецца шмат дзіўнага: яны абсалютна бесзамоўныя ва ўмовах горада, але людзі іх купляюць. А ў заходніх краінах, дарчы, самыя прадаваемыя веласіпеды — недарыгі і даступныя, па цане да 200 долараў.

Так званыя сталыя сці-байкі. Гэта проста транспарт: чалавек купіў такі веласіпед і ездзіць з дома на працу. Украці яго — ну і добра, пайшоў і купіў іншы.

Сяргей Хамічэнка паведаваў, што ў планах «Веласіпеднай кампаніі «МВЗ» вярнуць моду на масавыя класічныя гарадскія веласіпеды ў Мінску. Для гэтага будзе прапрацаваны сектар гарадскіх веласіпед — без амартызацыйных вілаў, з правільнай пасадкай і з развітымі багажнікамі — на якіх будзе зручна перасоўвацца менавіта па гарадзе.

БЕНЗІН ДАРАЖЭ? КУПЛЯЙ СКУТАР З СІЛКАВАННЕМ АД РАЗЕТКІ!

Што тычыцца мотатэхнікі, то тут лінейка бранда «MINSK» таксама дастаткова шырокая — ад класічных прыватных часам матацыклаў да мадэляў у катэгорыях «Стрыт» і «Спорт», арыентаваных на маладое пакаленне. Прадстаўлены таксама і тры квадрацыклы, а таксама

ІНШАЗЕМЦЫ ПЛАЦЯЦЬ ПСІХІЯТРАМ

Сёлета ў Віцебску па дапамогу да псіхіятраў і нарколагаў звярнуліся больш за 400 грамадзян іншых краін.

— У нашай установе аховы здароўя вельмі актыўна развіваецца экспарт медыцынскіх паслуг. У прыватнасці, толькі за першыя дзевяць месяцаў бягучага года па дапамогу звярнуліся больш за 400 чалавек, — расказвае **Анатоль ШАПІРА, загадчык арганізацыйным аддзелам Віцебскага абласнога клінічнага цэнтра псіхіятрыі і наркалогіі**. — У стацыянарных умовах праляжыліся больш за 20 інашаземцаў, амбулаторна 61. Астатнія атрымалі кансультацыі. Што датычыцца краін, прадстаўнікі якіх сталі нашымі кліентамі, працягтай на 80 гэта жыхары Расійскай Федэрацыі. Але ёсць і тых, хто жыве ў Германіі, Ізраілі... У асноўным гэта былія нашы суграмадзяне, таму моўных праблем не ўзнікае.

Сума, якую ў цэнтры заробілі сёлета на экспарт медыцынскіх паслуг, складае каля 100 мільёнаў рублёў. І гэта толькі за 9 месяцаў бягучага года.

Цікава, што нямала людзей прыязджаюць у Віцебск з-за мяжы кадыравацца. Асабліва шмат ахвотных з такіх гарадаў, як Невель, Рудня, Смаленск, якія знаходзяцца недалёка ад абласнога цэнтру. Паслугі па тым жа кадыраванні разы ў тры таннейшыя, чым у Расіі. А стаўленне да паліцэнтаў значна лепшае. Толькі за так ваны «ўваход» на кадыраванне ў Расіі, паводле інфармацыі віцебскіх медыкаў, трэба заплаціць 4,5 тысячы расійскіх рублёў, а ў нас усяго толькі 13 тысяч беларускіх.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Павел БЕРАСНЕЎ.

БОЛЬШ МУЗЕЯЎ, ДОБРЫХ І РОЗНЫХ! І сябе паказалі, і ў іншых павучыліся

Каля 150 дзяржаўных музеяў сістэмы міністэрстваў культуры, адукацыі, а таксама ведамасных і прыватных, удзельнічалі ў першым нацыянальным форуме «Музеі Беларусі» ў Гродне. Разам з імі свае экспазіцыі ў старажытным горадзе, які імкнецца атрымаць статус горада-музея, прадставілі Нацыянальны музей Літвы «Палац вялікіх князёў Літоўскіх», Калінінградскі абласны гісторыка-мастацкі музей і Разанскі гісторыка-архітэктурны музей-запаведнік. У якасці экспертаў музейнай справы былі запрошаны спецыялісты з Іспаніі, Ізраіля, Аўстрыі, Нідэрландаў, Германіі, Славакіі, Арменіі, Азербайджана, Казахстана, Малдова, Расіі, Латвіі, Літвы, Польшчы, Украіны.

Сёння ў Беларусі зарэгістравана 1914 музеяў, прычым, з кожным годам іх становіцца ўсё больш. Напрыклад, у сталіцы сёлета распачаў працу музей сучаснай беларускай дзяржаўнасці, новы музей створаны ў Горах, а ў горадзе над Нёманам фарміруецца экспазіцыя музея «На Траецкай», які прысвечаны гісторыі яўрэяў Гродзеншчыны. Завершана рэстаўрацыя Нясвіжскага палаца Радзівілаў, значныя сродкі ўкладзены ў рэканструкцыю музеяў Янкі Купалы, Якуба Коласа, завяршаецца рэстаўрацыя музея Максіма Багдановіча ў Мінску, прынята рашэнне аб стварэнні музея Васіля Быкава...

Гэты новы праект вельмі важны, бо музей робяць грамадзян, нацыю больш адукаванымі, працуюць на тое, каб людзі ганарыліся сваёй Радзімай. Спадзяюся, што гэты форум стане традыцыйным і будзе вандраваць па розных гарадах нашай краіны. Ахвотна пацікавімся замежным вопытам музейнай справы, падзелімся з усімі ахвотнымі сваімі напраўкамі, — адзначаў міністр культуры Беларусі Павел ЛАТУШКА.

Свой першы форум беларускія музейшчыкі абсталервалі прывесці так, каб не толькі пабяркаваць чыста прафесійныя пытанні, а найперш зацікавіць тых, для каго музеі і працуюць — сваіх наведнікаў. Напрыклад, супрацоўнікі Гродзенскага дзяржаўнага гісторыка-археалагічнага музея, апраўтаўшы ў старажытныя касцюмы, уручалі спецыяльную граматы з прычакі каралеўскіх замкаў і наступным тэкстам: «З урачыстай нагоды надаецца званне Ганаровага гасця першага нацыянальнага форуму «Музеі Беларусі».

Супрацоўніца Магілёўскага абласнога краязнаўчага музея Надзея БЯЛЯЦКА правяла майстар-клас па пліценні пасую ў старажытны тэхніцы ткацтва «на дошчачках». Прычым гэта ўжо не развае марамерства, спецыяльна да форуму, а пастаянная «фішка» падчас экскурсій у музеі. Такія паясы, розныя па колеры і памерам, казваюць для сцэнічных касцюмаў, а апошнім часам яны становяцца папулярнымі і на вясельлях.

Фота Яраслава БАНОКЕВІЧА

Акрамя таго, са сцэнічнай пляцоўкі музейнага форуму гучалі вершы Сяргея Ясеніна (эксперыментальны творчы праект Дзяржаўнага музея гісторыі беларускай літаратуры «Паміж двух партрэтаў: Гоголь і Ясенін. Увасобленая сустрэча»), песні лідскага гурта яўрэйскай музыкі «Шалом» (прэзентацыя музея «На Траецкай»), Мотальскага музея народнай творчасці паказаў абрад «Вяселля каравані»...

Менавіта музейныя аб'екты сёння з'яўляюцца асновай культурна-пазнавальнага турызму, а ўвогуле летас беларускія музеі наведвала больш за п'яць мільянаў чалавек. Намала, але можа быць і больш, калі задзейнічаць сучасныя музейныя тэхналогіі, лічыць дырэктар па маркетынгу музея Амстэрдама Б'ёрн СТЭНВЕРС.

Музеі сталіцы Нідэрландаў працуюць у цёлым кантакце, у адной «звязцы» з дэпартаментам маркетынгу гарадской мэрыі. Напрыклад, некаторыя карнізы з музейных фондаў размяшчаюцца на першых паверхнях розных устаноў, каб іх можна было убачыць з вуліцы. Пры гэтым усе 40 музеяў аб'яднаны адзіным маркетынгавым цэнтрам, які займаецца рознымі

праектамі і з'яўляецца перагаворшчыкам з бізнес-структурамі.

— Мы таксама разам працуем па арганізацыі фестываляў і выпуску ўсяго, што павінна зацікавіць людзей у наведванні Амстэрдама і яго музеяў, напрыклад, настольных гульні для дзяцей па гарадской тэматыцы. А можа, ёсць жаданне прывесці ў музей вясельле альбо бізнес-ланч? Калі ласка. І не трэба тэлефанаваць па ўсіх музеях — досыць звярнуцца ў калектыву

нага і мастацкага музея-запаведніка Сяргея ЧАРКАЛІН.

Напрыклад, для мясцовых школьнікаў Рыбінскі музей-запаведнік распрацаваў інтэлектуальную гульні «За зямлю Рускую», якая прысвечана 200-годдзю Барадзінскай бітвы і іншым гістарычным падзеям. Удзельнікам гульні трэба не толькі падрыхтаваць літаратурна-музычную кампазіцыю, разгадаць красворд і шыфраграму, але і пабываць у лабараторыі краязнаўства, паўдзельнічаць у атрыманні музейных прадметаў (вызначэнні часу і месца іх стварэння, аўтару).

Многія беларускія музеі, мяркуючы па іх, даволі прымітыўных, сайтах, пакуль яшчэ і не браліся за сучасныя тэхналогіі ў музейнай дзейнасці. Хоць яны выкарыстоўваюцца не толькі ў замежжы. Напрыклад, у Дзяржаўным літаратурным музеі Янкі Купалы творча працуюць па ўкраенні ў экспазіцыю пра стору мультымедыяных сістэм. У прыватнасці, вядомы рукапісны шрытак Купалы наведнікі музея, дзякуючы лічбавым тэхналогіям, могуць перагарнуць так, як гэта рабіў сам паэт.

Музей — арганізацыя даволі кансерватыўная і было няпроста адважыцца на мультымедыяны навацы ў класічнай экспазіцыі. Было шмат спрэчак, і ўсё ж мы вырашылі ісці ў нагу з часам. І ўжо бачна, што не памыліліся: і дзецям цікава, і дарослым, — расказвае дырэктар Дзяржаўнага літаратурнага музея Янкі Купалы Алена ЛЯШКОВІЧ.

А ў мемеральным комплексе «Хатынь» сумесна з інстытутам праблем інфарматыкі Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі і расійскай спецыялістамі цыпер стварэцца трохмерная анлайн-рэканструкцыя.

— Для чаго? Каб людзі карысталіся ў інтэрнэце праўдзійнай інфармацыяй, — кажа дырэктар Дзяржаўнага мемарыяльнага комплекса «Хатынь» Артур ЗЭЛЬСКІ.

Цікавым вопытам укаранення сучасных інфармацыйных тэхналогій з калегамі таксама падзяліліся вучоны сакратар Нацыянальнага гісторыка-культурнага музея-запаведніка «Нясвіж» Аляксандр ХРАМОЙ, загадчык навукова-экспазіцыйнага аддзела Беларускага дзяржаўнага музея народнай архітэктуры і побыту Аляксандр ІСАКАЎ і іншыя удзельнікі форуму.

Такім чынам, пры жаданні ёсць у каго павучыцца сучасным музейным тэхналогіям. Пэўна, для гэтага і варта праводзіць музейныя форуму.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Пры гэтым у XXI стагоддзі ўздзеянне музея на людзей павінна ацэньвацца па колькасці не толькі фізічных наведванню, але і віртуальных кантактаў. Час такі, што многімі, і асабліва моладдзю, адсутнасць інфармацыі аб музейных прадметах у інтэрнэце ўспрымаецца так, што гэтых прадметаў быццам наогул не існуе. А значыць, музеі павінны надаваць вяртае значэнне комплекснай інфарматызацыі, каб быць не проста захавальнікамі гістарычных прадметаў, а выступаць магутным інфармацыйным рэсурсам, у тым ліку і ў віртуальнай прасторы, лічыць дырэктар Рыбінскага дзяржаўнага гісторыка-архітэктур-

нага і мастацкага музея-запаведніка Сяргея ЧАРКАЛІН.

Абітурыент-2013

ТЭСТЫ — ФОРМА КАНТРОЛЮ, А НЕ НАВУЧАННЯ

Быць ці не быць інтэграваным тэстам? Адказ на гэтае пытанне з неярплівацю чакаюць абітурыенты ўзору 2013 года

Наўрад ці каго можа ўзрадаваць навіна пра змяненне ўмоў паступлення ў сярэдне навучальнага года. Да кардынальных пераменаў аказаліся непадрыхтаванымі ні педагогі, ні выпускнікі. І нават перспектыва пашырэння дыпамагай інтэграцыйных тэстаў кола спецыяльнасцяў, на якія можна будзе паступаць, аптымізм абітурыентам не дадае. Адна справа — рыхтавацца да паступлення па трох дысцыплінах, і зусім іншая — па чатырох—шасці.

А тым часам у краіне стартаваў першы раўнд рэпетыцыйнага тэсціравання. На рэпетыцыйным тэсціраванні абітурыентам прапнуюць пакуль што традыцыйныя тэсты — у любым выпадку, якое б рашэнне не было прынята, змест тэстаў за рамкі школьнай праграмы не выйдзе. Змянілася толькі плата за ўдзел у «рэпетыцыйнага тэсціравання павялічыўся да 34 900 рублёў. Новы кошт вызначыўся з улікам росту выдаткаў на яго правядзенне... У Рэспубліканскім інстытуте кантролю ведаў устрымліваюцца ад любых каментарыяў наконт магчымых змяненняў у падыходах да правядзення ЦТ і стварэння інтэграцыйных тэстаў. Не хочучь таксама агульча і ставіць выніку ўдзельнікаў ЦТ гэтага года. Па словах дырэктара РІКВ Мікалая Фяскова, неспецыялісты ўспрымаюць падобную інфармацыю скажона, спрабуючы зрабіць уласныя глабальныя высновы пра ўзровень падрыхтоўкі абітурыентаў з усёй краіны, прычым высновы, якія не маюць нічога агульнага з рэчаіснасцю.

У тэсціраванні зусім іншыя мэты: мы не дыягнастуем якасць работы школьных настаўнікаў і не правяраем аб'ектыўнасць выстаўлення школьных адзнак. Хоць, вядома, калі абітурыенты з года ў год робяць адны і тыя ж памылкі на ЦТ, то пэўныя высновы напраўваюцца самі сабой, — тлумачыць Мікалай Фяскоў. — Асноўная мэта тэсціравання — ранжыраванне абітурыентаў з выкарыстаннем нарматыўна-арыентаванага падыходу і статыстычных метадаў апрацоўкі вынікаў. Кропка адліку для нас з'яўляецца не абстрактны аб'ём ведаў, зафіксаваны ўмоўным стандартам, а веды аднаго абітурыента ў параўнанні з ведамі іншых. Прасцей кажучы, у кожнага прэтэндэнта на студэнцкі білет павінна быць свая прыступка ў агульным рэйтынгу. І ўсе школьныя выдаткі проста не могуць атрымавацца на тэсціраванні 100-бальнага вынікі.

На думку Мікалая Фяскова, пры падрыхтоўцы да ЦТ ні ў якім разе нельга займацца муштраваннем па тэстах. І ўвогуле не трэба спецыяльна рыхтаваць школьнікаў да цэнтрылізаванага тэсціравання: — Многія абітурыенты памыляюцца, думачы, што можна якасна падрыхтавацца да цэнтрылізаванага тэсціравання за паўгода ці год, калі яны будуць

Фота Міраны БЕГУНКОВАЙ

ДАВЕДКА «ЗВЯЗДЫ»:

У Азербайджане, Казахстане і Турцыі асаблівацю правядзення адбору прэтэндэнтаў на студэнцкі білет з'яўляецца здача інтэграванага тэста адразу па чатырох—пяці дысцыплінах, у тым ліку па матэматыцы, незалежна ад таго, кім яны хочучь быць: «фізікамі» ці «лірыкамі». За тры чатыры гадзіны абітурыенты павінны даць адказы на 125 заданняў, а ў Беларусі колькасць заданняў на ЦТ вар'іруецца ад 30 у тэстах па фізіцы і матэматыцы да 60 — па гуманітарных прадметах, а працягласць іспытаў — ад 90 да 180 хвілін.

бясконца выконваць тэсты. На жаль, такога меркавання прытрымліваюцца і некаторыя настаўнікі, якія вучаць дзяцей па тэстах. Мы ўжо стаміліся паўтараць, што хоць заданні тэстаў і адпавядаюць школьнай праграме, але тэсты не перадаюць усёй паслядоўнасці таго ці іншага курса. Таму рыхтавацца да цэнтрылізаванага тэсціравання трэба не па тэстах, а па падручніку! Практыка паказвае: калі чалавек добра ведае прадмет, то форма правэркі не павінна аказваць уплыў на вынік. Іншая справа, што абітурыентам трэба асацыяцыя для работы з тэстам — дзеся гэтага і існуе рэпетыцыйнае тэсціраванне. Я лічу, што да рэпетыцыйнага тэсціравання трэба ставіцца ў першую чаргу як да выдатнага сродку самадыягнастыкі і адпрацоўкі тэставых тэхналогій. Кожная новая «рэпетыцыйна» экзамена — гэта спосаб яшчэ раз сябе правярць.

Аднак некаторыя абітурыенты і іх бацькі канстатуюць, што эфектыўнасць ад рэпетыцыйнага тэсціравання была б значна павялічанам па тэстах. І ўвогуле не трэба спецыяльна рыхтаваць школьнікаў да цэнтрылізаванага тэсціравання: — Многія абітурыенты памыляюцца, думачы, што можна якасна падрыхтавацца да цэнтрылізаванага тэсціравання за паўгода ці год, калі яны будуць

— Мару параіць звярнуцца ў рэгіянальны цэнтр тэсціравання пры Гродзенскім дзяржаўным універсітэце імя Я.Купалы, які ўжо не першы год арганізуе інтэграцыйныя кансультацыі для ўдзельнікаў рэпетыцыйнага тэсціравання, прычым незалежна ад пункта праходжання тэсціравання і месца іх пражывання, — адзначае Мікалай Фяскоў. — Індывідуальная кансультацыя ўяўляе сабой расказку вучэбна-метадычнага пакета, які ўтрымлівае тэматыку раздзелаў школьнай праграмы па кожным няправільна выкананым заданні з указаннем года ці класа вывучэння адпаведнага раздзела, з рэкамендаваным спісам вучэбнай і метадычнай літаратуры, са зместам няправільна выкананых заданняў, правільнымі адказамі і указаннем да правільнага рашэння.

Таксама мы рыхтуем зборнікі з аналізам найбольш характэрных памылак, дапушчальных абітурыентамі, якія могуць быць карыснымі пры падрыхтоўцы ўвогуле, спецыялісты ствараюць, што ў фізіцы і матэматыцы існуе пэўная колькасць задач, а ўсё астатняе — гэта інтэрпрэтацыі. І калі абітурыент умее рашаць задачы з падручніка з 5-га па 11 клас, то на тэсціраванні яго ўжо нічым нельга здзівіць.

Надзея НИКАЛАЕВА.

Аналагі таксама не пройдуць

З 20 кастрычніка ўступае ў сілу Закон «Аб наркатычных сродках, псіхатропных рэчывах і іх прэкурсорам» у новай рэдакцыі, якая ўводзіць паняцце «аналагі наркатычных сродкаў і псіхатропных рэчываў», вызначае парадак транспарціроўкі на тэрыторыі нашай краіны рэпрадэнтаў, якія змяшчаюць наркарэчывы, а таксама забараняе прапаганду наркарэчываў, псіхатропаў і іх аналагаў.

Паводле слоў намесніка начальніка ўпраўлення па наркакантролі і процідзеянні гандлю людзьмі крзімінальнай міліцыі Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь Васіля ЛОСІЧА, новаўвядзены абумоўлены неабходнасцю больш аператыўнага рэагавання на з'яўленне новых відаў наркатыкаў. У апошнія гады Беларусь, як і іншыя краіны свету, сутыкнулася з праблемай распаўсюджвання курільных сумесяў, якія змяшчаюць сінтэтычныя канабіноіды і не падлягаюць дзяржаўнаму кантролю. Іх вырабляюць шляхам нязначнага змянення малекулярнай структуры кантраляемых рэчываў, у выніку чаго з'яўляюцца новыя. Па гэтай прычыне і было прапанавана ўвядзенне паняцця «аналагі наркатычных сродкаў і псіхатропаў».

Сёлета органы ўнутраных спраў выявілі звыш 3 тысяч злучэнняў, звязаных з незаконным абаротам наркатыкаў. Канфіскавана амаль 168 кг наркарэчываў і каля 10 кг псіхатропаў. Спільна дзейнасць 50 наркарэпротнаў, Калі ў 2005 годзе дзейнасць спынілі 2 падпольныя наркалабараторыі, то ў гэтым ужо выяўлена 7 і 9 памішканняў, прыстасаваныя для вырошчвання канпель і вытворчасці наркатыкаў расліннага паходжання.

Эксперты МУС прагназуюць далейшы змены структуры наркарэпротнаў кошт павелічэння долі выкасаканцэнтраваных сродкаў і рэпрадэнтаў, з'яўлення раней невядомых «сінтэтыкаў».

Святлана БАРЫСЕНКА.

ЗУСІМ ІНШЫ ПАДЫХОД

У Гродзенскім абласным драматычным тэатры адбылося ўрачыстае ўзнагароджанне пераможцаў конкурсу І нацыянальнага форуму «Музеі Беларусі», на ўдзел у якім сёлета ўдзельнічалі 175 заявак больш чым са 150 музеяў. Цікава, што ўдзельнічалі не толькі музеі «прафесійныя», але і школьныя, а таксама музеі розных міністэрстваў і ведамстваў.

У выніку вызначаны пераможцы ў 17 намінацыях. Гран-пры конкурсу атрымаў Гомельскі палацава-паркавы ансамбль. Найлепшым кіраўніком музея прызналі дырэктар Нацыянальнага мастацкага музея Уладзімір Пракапцоў, найлепшым рэгіянальным музеем стаў Нацыянальны Палацкі гісторыка-культурны музей-запаведнік, дыплом пераможцы конкурсу ў намінацыі «За вернасць прафесіі» атрымаў кіраўнік Дзяржаўнага музея гісторыі тэатральнай і музычнай культуры Зінаіда Кучар, дыплом за найлепшую працу рэстаўратараў даўся

да музейнай працы прадэманстравалі ў Гродне

Гродзенскаму дзяржаўнаму музею гісторыі рэлігіі за рэстаўрацыю партрэта «Манах-картазіянец Джон Х'ютан» (Заходняя Еўропа, XVII ст.), за найлепшае музейнае выданне — Нацыянальнаму мастацкаму музею за серыю кніг «Славутыя мастакі з Беларусі». Дарэчы, газета «Звязда», якая выступіла адным са спонсараў конкурсу, таксама ўручыла свой прыз (кам'ютар) аднаму з лаўрэатаў — Беларускаму дзяржаўнаму музею гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.

— Наша галоўная ідэя была ў тым, каб беларускія музейшчыкі маглі пазнаёміцца з навацыямі ў музейнай справе, таму мы запрасілі шмат цікавых замежных спецыялістаў, — распавядае пра музейны форум Святлана ГАУРЫЛАВА, намеснік начальніка ўпраўлення ўстаноў культуры і народнай творчасці Мінкультура. — Каб мы маглі паказаць у Беларусі, як той ці іншы кірунак развіваецца ў суседзях, і перш за ўсё ў галіне музейнага менеджменту і маркетынгу. Прыязджалі, напрыклад, спецыялісты з Іспаніі — з музея, які пасля рэканструкцыі змог прымаць

замест ранейшых 38 тыс. наведнікаў — 1 млн 200 тыс. Уваіце сабе!

Праўда, варта не забываць, што музеі, якія з'яўляюцца яшчэ і гісторыка-культурнымі каштоўнасцямі, усё адно змогуць прымаць абмежаваную колькасць наведнікаў. Таму што перавышэнне гэтай колькасці можа пашкодзіць стану самога гісторыка-культурнага аб'екта. А мы павінны захаваць нашу гісторыю для нашчадкаў.

Шакіравыя шырэйні погляды дырэктар Нацыянальнага мастацкага музея Беларусі Уладзімір ПРАКАПЦОЎ: — Сёння музейны пэтрабле інтэрактыўны, зусім іншага падыходу. І форум павінен даць штуршок для гэтага. У XXI стагоддзі музей — гэта індустрыя. Тут павінны быць кавярні, кіёск па продажы друкаванага сувенірнай прадукцыі — без гэтага не можа існаваць музей. Таму Нацыянальны мастацкі музей, хоць ён і акадэмічны, стараецца ісці ў нагу з часам.

Форум мяркуюцца праводзіць раз на два гады.

Воўлга ЧАЙКОЎСКАЯ.

У дарогу

ЭЛЕКТРЫЧАК У РАСКЛАДЗЕ ПАМЕНЕЕ

З 26 кастрычніка з раскладу руху здымаецца шэраг прыградных паяздў. Робіцца гэта ў сувязі са змяншэннем пасажырапатоку ў асенне-зімовы перыяд.

Як паведамлілі ў Мінскім аддзяленні Беларускай чыгункі, гаворка ідзе пра наступныя прыградныя паязды. На участку Мінск — Аляхновічы: электрапаязды адпраўленнем са станцыі Мінск-Пасажырскі ў 8.19, 10.50, 12.17 (са станцыі Аляхновічы адпаведна ў 10.00, 12.23, 14.06) — па суботах і нядзелях; электрапоезд адпраўленнем з прыпынчальнага пункта Мінск-Паўночны ў 13.15 (са станцыі Аляхновічы — у 15.08) — па нядзелях; поезд адпраўленнем са станцыі Мінск-Пасажырскі ў 16.09 (з Аляхновічаў — у 18.10) — па пятніцах, суботах і нядзелях; электрапоезд адпраўленнем са станцыі Аляхновічы ў 22.35 — па нядзелях.

На участку Мінск — Уша з 26 кастрычніка здымаецца электрапоезд адпраўленнем са станцыі Мінск-Пасажырскі ў 15.07 (са станцыі Уша — у 16.55) — па пятніцах і нядзелях.

На участку Мінск — Пухавічы з пазначанай даты не будуць курсіраваць: электра-

паязды адпраўленнем са станцыі Мінск-Пасажырскі ў 9.08 (са станцыі Пухавічы — у 12.00) — па суботах; адпраўленнем са станцыі Мінск-Пасажырскі ў 16.48 (з Пухавічаў — у 18.48) — па пятніцах, суботах і нядзелях.

На участку Мінск — Талька здымаюцца з раскладу прыградныя электрапаязды: адпраўленнем са станцыі Мінск-Пасажырскі ў 10.10, 12.54, 13.38 (са станцыі Талька адпаведна ў 12.49, 14.49, 16.01) — па суботах і нядзелях; адпраўленнем са станцыі Мінск-Пасажырскі ў 18.03 (са станцыі Талька — у 20.43) — па нядзелях.

На участку Мінск — Барысаў з раскладу руху знікнуць электрапаязды: адпраўленнем з прыпынчальнага пункта Інстытут культуры ў 10.19 і 11.20 (са станцыі Барысаў адпаведна ў 12.25 і 15.11) — па суботах і нядзелях.

На участку Орша — Лепель з 26 кастрычніка не будзе дзейне паяздў: адпраўленнем са станцыі Орша-Цэнтральная ў 7.18 (са станцыі Чашнікі — у 10.03) — па суботах і нядзелях, адпраўленнем са станцыі Орша-Цэнтральная ў 13.47 (са станцыі Лепель — у 18.14) — па суботах і нядзелях.

Сяргей РАСОЛЬКА

Вяртаючыся да надрукаванага

Слабада можа ўздыхнуць з палёгкай: вызначаны іншы маршрут перасоўвання тэхнікі...

14 верасня пад рубрыкай «Гарачы тэлефон» у «Звяздзе» быў змешчаны даволі вялікі матэрыял «Вёска ў полі, пыл у вочы...» Прысвечаны ён быў скараце заўняці з Салігорска, якая фактычна ўвесь час, лаводзе яе слоў, пражывае ў вёсцы Слабада Случкага раёна — даглядае пажылыя маці. Дык вось жанчына, як мы адзначалі ў мінулы раз, вельмі эмацыянальна даводзіла нам, што жыць у вёсцы немагчыма з-за пылу, які «ўздымаюць сотні адзінак сельскагаспадарчай тэхнікі, што ідуць праз населены пункт». Ды і хуткасць тая тэхніка часам такую развівае, што, маўляў, людзям страшна робіцца.

Мы спрабавалі ўсебакова разабрацца ў сітуацыі, што ўзнікла, а таму зварталіся ў Случкі райвыканкам, і ў вёска сельвыканкам, на тэрыторыі якога размешчана вёска Слабада, і ў ААТ «Вясейкі Пакрыў» — гаспадару, якой належала вышэйзгаданая тэхніка, у мясцовую станцыю, куды яшчэ ўвесну вусна скардзіліся якасцючы на тую ж праблему... Справа ў тым, што Слабада размешчана пасярэдзіне поля, вакол — зямлі беззаварту. Іншымі сло-

вамі, закінучы іх нельга. Таксама гаспадарка спрабавала падчас жніва вазіць хлеб па дарозе за агародамі, як на тым настойвалі некаторыя дачнікі, а не пра вёску, дык ён пачаў прасыпацца. Салому некалькі пазней, што ідзе праз Слабаду, а тым шляхам, які бачыўся аптымальным заўнякам. Санстанцыя ў свой час рэкамендавала мясцовай гаспадарцы прадугледзець абязну дарогу калі вёска, але — калі ёсць у апошняй такой магчымасць. Такой была сітуацыя з аднаго боку.

З другога, нам чулася залішня, прабачце, патрабавальнасць: маўляў, не хочам, каб праз нашу вёску ездзіла тэхніка і ўсё! Але ж пасляна ж і жніво не доўжача круглы год, праўда? На момант звароту жанчыны ў рэдакцыю праблема як такой ужо фактычна не было. Яна не ўтойвала, што загадзя такім чынам спрабуе вырашыць яе на наступны год. Ды і, як слухна заўважала адна суразмоўца, гаворка вялася пра хлеб. Колькі дзён, падаецца, можна было і пацярпець... Але ж... «Мы адпрацавалі столькі гадоў, няўжо не заслужылі цішыні, спакою і чыстага паветра?»

...Як толькі выйшаў у газеце матэрыял, заўяўніца зноў патэлефанавала ў рэдакцыю. Так і сказала: маўляў, гэта тая самая эмацыянальная чытка. І распавяла літаральна наступнае: «Не

Ігуменскі тракт

№ 11 (11)

ІДЭАЛЬНЫ ГОРАД

Несвіжанка ў якасці экскурсавода: пачытайце, і захочацца паглядзець!

Нясвіж вабіць не толькі турыстаў, але і зачароўвае мясцовых жыхароў, якія з кожным днём нанова ўлюбяюцца ў свой горад. Як несвіжанка, скажу вам, што амаль няма ў нашым горадзе чалавека, які б не расказаў хоць адну гісторыю пра помнік архітэктуры роднага горада альбо легенду пра незлічонае багацце і дзівацкія прадстаўнікі Радзівілаў.

Як вядома з гісторыі, у сярэдзіне XVI — другой палове XVIII стагоддзяў Радзівілы займалі першае месца сярод магнатаў Вялікага Княства Літоўскага па эканамічным і палітычным уплыве. Невыпадкова народ казаў: «Кароль — у Варшаве, Радзівіл — у Нясвіжы». Зразумела, што ў першую чаргу ўладальнікі клапаціліся аб сваёй сталіцы — Нясвіжы. Тут жылі людзі, якія абслугоўвалі іх.

Непаўторным Нясвіж робіць тое, што гэта адзіны горад, які будаваўся па схеме так звананага «ідеальнага горада», створанага паводле вобраза чалавека. Яе прывёз пасля сваіх падарожжаў у Сірыю, Палесціну і Егіпет Хрыстафор Радзівіл Сіротка. Нясвіжскі замак з'яўляецца як бы галавой, Фарны касцёл — сэрцам, Гарадская ратуша з гандлёвымі радамі — страўнікам, а абарончыя пабудовы (брамы, манастыры) — рукамі і нагамі. Пабудаваны па такой схеме, горад знаходзіўся пад апекай і абаронай Бога і Нябёсаў.

У некаторых еўрапейскіх краінах існуюць гарады падобнага тыпу: у Італіі — Кастра, у Францыі — Шарлевіль і інш.

Па гравіоры Макоўскага пачатку XVII стагоддзя, план горада Нясвіжа меў форму квадрата і рэгулярнае (прамавугольнае) разбіццё на кварталы. Пасярэдзіне была велізарная плошча — месца перасячэння 2-х асноўных вуліц горада. Адна з

Слуцкая брама пасля рэстаўрацыі.

Першая графічная выява пабудовы Нясвіжскай ратушы дайшла да нас на гравіоры Тамаша Макоўскага (каля 1604 г.). Там відаць, што вежа была шасціпаверховай. На ёй размяшчаліся гарадскі гадзіннік, званы і назіральная пляцоўка.

Нясвіжская краязнаўца Клаўдзія Шышыгіна (яна пайшла з жыцця некалькі гадоў таму, але дагэтуль гараджане яе ўспамінаюць) апісвала гэты будынак як просты па форме, але масіўны па аб'ёмах. У такім жа стылі пабудаваны і аднапаверховыя гандлёвыя рады, якія складаліся са шматлікіх ячэек-крам. У XVII ст. налічвалася 52 каменных крамы. Паміж імі і будынкам ратушы раней былі праезды, якія зачыняліся масіўнымі варотамі. У так званы «магдэбургскі перыяд» (канец XVI ст. — 1836 г.) у сутарэннях Нясвіжскай ратушы знаходзілася турма, на першым паверсе — крамы, вартоўня, склад зброі для гараджан на выпадак небяспекі, спецыяльнае памяшканне для захоўвання пажарных інструментаў. Другі паверх адводзіўся пад устаноўку магістрата.

У часы Паўночнай вайны ратуша гарэла, яе адбудавалі ў 1752 г. Падчас пабур 1836 г. гмах вельмі пацярпеў, асабліва памяшканні другога паверха. Ве-

Вядомы падарожнік Павел Шпілеўскі пісаў пра знакамціх Міхайлаўскі кірмаш на ратушнай плошчы ў Нясвіжы. Ці, як казалі ў народзе, «кірмаш на Міхала». Ён называўся Міхайлаўскім таму, што атрымаў свой пачатак пры Міхаіле Радзівіле і першапачаткова праводзіўся на Міхайлаўскай гары.

«Цяпер ён бывае каля падашвы гэтай гары, пачынаецца 26 верасня і працягваецца два тыдні. Сюды перасяляецца амаль увесь горад: купцы і мясчане са сваімі лавачкамі. На працягу ярсты лядзіцка розныя балагані. З'яўляюцца гандляркі і купцы з Пінска, Давід-Гарадка, Глуска, Мазыра, Мінска, Брэста, Вільні, Кіева і Варшавы. Пераважна жывы прывозяць «красныя» тавары, шкло, фарфор, фаянс; пічкі, мазырцы, давідгародскі і палешукі прыязджаюць з незлічонамі вазамі вяленай або вэнджанай рыбы, ільнянога насення, шчэціны, смалы, воску і вышуканых скур і падушваў. Наогул кірмаш нясвіжскі даволі значны: ён для беларускага краю ледзь не тое ж, што Ніжагародскі для велікарскіх губерняў. Не менш звяртаюць увагу ўсёкага і вандрункі і мядзведзі, цыганы і прыгожаныя цыганкі, якія пацяшваюць кірмашоў публіку рознымі фокусамі і сокамі...»

Слуцкая брама. Фота першай пал. XX ст.

КОМПЛЕКС БЫЛОГА КЛЯШТАРА БЕНЕДЫКЦІНАК

«Гэта быў першы ў Беларусі жаночы каталіцкі манастыр. Разам з езуцікам і бернардынскім кляштарам ён уваходзіў у сістэму абароны горада», — распяваля мне выкладчыца гісторыі Валіяціна Станіславаўна Хілько.

Гадамі заснавання лічацца 1590-1595 гг. Фундатарам манастыра была жонка першага нясвіжскага ардыната Мікалая Хрыстафора Радзівіла Сіроткі — Юдфімія. Манастыр будаваўся ў ансамблі з касцёлам Святой Юдфіміі. У яго архітэктуры спалучыліся рысы рэнесансу і барока. У комплексе былога кляштара былі таксама гаспадарчыя пабудовы, вежа з манастырскімі сценамі і рэшткі абарончых збудаванняў горада.

У 1866 г. касцёл быў перабудаваны пад царкву, кляштар зачынены і ў 1876 г. перададзены пад казармы. Калі манастыр ліквідавалі, была зроблена падрывная інвентарызацыя. Маёмасць манастыра — сярэбраныя, пазалочаныя рэчы — была перададзена ў Віленскі кафедральны касцёл. Частку літаратурных прадметаў перанеслі ў фарны касцёл. Самы вялікі звон «Бенядыкт» шчэ ў пачатку XIX стагоддзя пералілі і адвезлі ў Мінскі кафедральны касцёл.

З 1920 па 1945 г. манастыр зноў стаў дзейным. Пасля Вялікай Айчыннай вайны ў будынку размяшчалася педагагічнае вучэльніца. Сёння ў манастырскіх карпусах размяшчаецца інтэрнат Нясвіжскага дзяржаўнага каледжа імя Якуба Коласа. Дарчы, студэнты Нясвіжскага каледжа цяпер асвойваюць умненне былых прафесійных экскурсаводаў, каб паказаць горад іншым і ў тым ліку распаўядаць гісторыю будынка манастыра.

Некаторыя блытаюць будынак кляштара бенедыкцінак з тым, дзе знаходзілася семінарыя, якую скончыў Канстанцін Міцкевіч. На самой справе, коласавая алма mater размяшчалася ў цэнтры горада, каля Дома рамесніка, — на месцы, дзе зараз фірмовая крама агракамбіната «Сноў».

У XVII стагоддзі ў Нясвіжы з'явіліся прадстаўнікі манаскага ордэна дамініканцаў, заснаванага ў Іспаніі. Сам манастыр быў адчынены ў 1672 годзе. Пасля закрыцця ў 1773 годзе Нясвіжскага езуцкага каледжа дамініканцы да 1835-га ўтрымлівалі пры сваім манастыры гімназічныя школы, пазней павятоваы.

У тым будынку ў 1875 годзе была адкрыта семінарыя, дзе рыхтавалі настайніку пачатковай школы. Менавіта тут у розныя часы вучыліся этнограф Адам Багдановіч (бацька класіка беларускай літаратуры Максіма Багдановіча), фалькларыст і этнограф Аляксандр Сержпутоўскі, Кузьма Чорны, Якуб Колас, імя якога носіць цяперашні Нясвіжскі каледж.

СЛУЦКАЯ БРАМА

Слуцкая брама — адзіная з плаці гарадскіх брам, пабудаваная ў сістэме гарадскіх умацаванняў у канцы XVI — пачатку XVII стагоддзя, якая захавалася ў Нясвіжы і наогул у Беларусі. Вароты былі ўбудаваны ў курцыні вала: Віленская (раней называлася Мірскай), Слуцкая (Капальская), Замкавая і Клецкая, п'ятая брама знаходзілася каля бернардынскага манастыра. Ад дамы яна аддзялялася пад'ёмным мостам. Падчас ваенных падзей 1654, 1660 гг. гарадскія ўмацаванні, у тым ліку і гарадскія вароты, былі значна пашкоджаны. Згодна з каралеўным прывілеем ад 29 кастрычніка 1669 г., іх адбудавалі нанова.

У 1700 г. (па некаторых крыніцах — у 1760 г.) Слуцкая брама перабудавана ў стылі барока. Інвентары «сведчаць», што на першым паверсе брамы знаходзілася каморка для варты і мытніка. Кожны, хто ўваходзіў або ўязджаў у горад, павінен быў заплаціць мытны збор. Пра гэта сведчыць пліта ў сцяне брамы, якая захавалася да нашых дзён. На другім паверсе размяшчалася капліца Божай Маці з разьбярным дубовым алтаром.

Капітальны рамонт Слуцкай брамы завяршыўся ў верасні 2007 г. Вакол помніка размясцілі шмат лавачак, на якіх можна адпачнуць і атрымаць асалоду ад азэрнага пейзажу. На пагорку відаць і рэзідэнцыю Радзівілаў. Шматлікія турысты спрабуюць адчыць у сценах Нясвіжа пах гісторыі, а прафесіяналы часам наракаюць, што дух часу Радзівілаў выцеснены сучаснасцю. Але мяне, несвіжанца, здаецца, што ніякія змены не здаты адняць у горада яго рамантычнасць, а ў жыхароў — гонар за родны Нясвіж. Ён па-ранейшаму захоўвае вельмі шмат прыгажосці, таемніцы і загадак...

Вераніка ЦВІРКО.
Фота аўтара і з архіва Нясвіжскага гісторыка-краязнаўчага музея.

Манастыр бенедыкцінак.

іх злучала замкавы ансамбль з грамадска-гандлёвым цэнтрам, другая — праходзіла праз усю гарадскую тэрыторыю, з'яўляючыся адрэзкам шляху Слуцк — Вільня.

Прапаную адправіцца на экскурсію ў гістарычную частку Нясвіжа.

РАТУШНАЯ ПЛОШЧА

Знаёмства са старажытным горадам пачнем, мабыць, з цэнтральнай плошчы, на якой размяшчаецца помнік архітэктуры XVI стагоддзя — Нясвіжская ратуша з гандлёвымі радамі. Гэта найстаражытнейшая ратушная пабудова, якая захавалася на тэрыторыі Беларусі. Яе будаўніцтва было пачата пасля атрымання горадам Магдэбургскага права ў 1586 годзе. Нясвіж быў 15-м беларускім горадам, які атрымаў гэта права.

ЧАПСКІЯ

Чапскія — вядомы шляхецкі род

ЧАПСКІЯ, а дакладней, **ГУТЭН-ЧАПСКІЯ** — вядомы шляхецкі род герба «Ляліва» ў Вялікім Княстве Літоўскім, Рэчы Паспалітай і Расійскай імперыі. Гісторыя гэтага роду, па сведчаннях некаторых вучоных і саміх яго прадстаўнікоў, налічвае больш за тысячу гадоў. Чапскія лічылі сябе выхадцамі з Прусіі, а першае упамінанне аб Гутэнах прыпадае на 930 год. Адным з першых прадстаўнікоў гэтага роду называецца *Эрэнрэйх фон Гутэн*, які быў маршалам германскіх войскаў і разам з *Генрыхам Птушкаловам Саксонскім* ваяваў супраць гунцаў. Прыкладна ў 1121 годзе нашчадкі Эрэнрэйха фон Гутэна атрымалі тытул графаў Свяшчэннай Рымскай імперыі і герб «Ляліва» — адзін з самых загадкавых і малавывучаных. Гербавым дэвізам Гутэнаў былі словы «Vitam patriae, honorem nepitni», што азначала «Жыццё — Айчыне, гонар — нікому». За барацьбы з прусамі былі залічаны ў лік польскіх рыцароў. Пазней Гутэны перамясціліся на усходнія землі. Каля 1400 года кароль Уладзіслаў IV Ягайла за заслугі перад польскай дзяржавай прыбыліў Гутэнаў да польскага двара. На беларускай тэрыторыі рассяліліся ў XVI стагоддзі.

Паходжанне прозвішча
Як адзначаю вядомыя даследчыкі роду Чапскіх А. Валыхановіч, першым дакументальна вядомым прадстаўніком роду быў Марцін Гутэн, якому ў 1526 годзе вялікі князь Жыгімонт I Стары пацвердзіў права на валоданне маёмкам *Чапліна*. З гэтага часу Гутэны так і называлі сябе «Гутэны з Чапліна». У гэты ж перыяд за прадстаўнікамі славаўтага роду замацавалася і славянскае прозвішча *Чапскі*.

Славутыя прадстаўнікі роду
Францішк Станіслаў Коста Гутэн-Чапскі (1725—1802) — дзяржаўны дзеяч Рэчы Паспалітай: падкаморы, кашталіна, ваявода хэлмніскі.
Кароль Юзаф Патрыцыя Ігнацы Клеменс Геранім Гутэн-Чапскі (1778—1836) — камергер караля Станіслава Аўгуста Панятоўскага, ганаровы папчыцель школ Слуцкага павета, дырэктар скарбовага аддзела адміністрацыі Мінскага дэпартаменту, маршалак шляхты Мінскага павета.

Эмерк фон Гутэн-Чапскі (1828—1896) — наўгародскі губернатар, Санкт-пецярбургскі віцэ-губернатар, дырэктар лясога дэпартаменту, міравы пасрэднік. У сваім родавым маёнтку Станькава ён заснаваў музей, сабраў унікальныя калекцыі — нумізматyczną, археалагічную, іканаграфічную, гістарычныя дакументаў, карцін, малюнкаў, гравюр, зброі. У яго бібліятэцы налічвалася больш за 20 тысяч кніг, сярод якіх былі такія рэдкія выданні, як Берасцейская Біблія і кнігі з аўтографамі Адама Міцкевіча.

Кароль Эмерыкавіч Чапскі (1860—1904) — мінскі гарадскі галава (1890—1901). Увайшоў у гісторыю як адзін з самых выдатных кіраўнікоў горада. За параўнальна невялікі праемежак часу Мінск кардынальна змяніўся. Падчас кіравання Караля Чапскага ў горадзе ў 1892 годзе было пущаны трамвая-конка, што стала значнай падзеяй у тагачасным гарадскім жыцці. У гэты ж перыяд (1895) з'явілася першая гарадская электрастанцыя, пачала працаваць першая ў Беларусі тэлефонная станцыя агульнага карыстання (1896). Мінск быў добраўпарадкаваны: праведзена азеляненне вуліц, дарогі былі выкладзены брукам, з'явілася цэлая кварталы з шкёўнымі дамамі, было праведзена электрычнае асвятленне гарадскіх вуліц, праведзена каналізацыя. Пры ўздзеі кіраўніка горада былі пабудаваны новыя балніцы і амбулаторыі, начыя прытулкі. З мэтай падтрымкі маламаёмных жыхароў горада быў адкрыты ламбард. У Мінску на тэрыторыі сучаснага Цэнтральнага дзіцячага парку імя Максіма Горькага быў пабудаваны спартыўны комплекс (велатраг, зімовы каток і інш.). Па прапанове галавы Мінска былі заснаваны Таварыства аматараў спорту, Таварыства аховы жанчын, Таварыства сельскай гаспадаркі. Ініцыятывай Чапскага стала адкрыццё жаночай гімназіі, Мінскага кроўдтнага рамеснага таварыства. У 1894 годзе Кароль Чапскі адкрыў свой прыватны піваварны завод «Багемя», які ў наш час вядомы пад назвай «Аліварыя». Кароль Чапскі дапамог дабудаваць гарадскі тэатр (1890; сёння Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Янкі Купалы). У гэты ж перыяд пачалі выдавацца газеты «Мінскіе губернскае ведомости», «Мінскіі листок», у якіх упершыню была апублікавана паэма «Тарас на Парнасе».

Ежы Эмярыкавіч Гутэн-Чапскі (1861—1930) — доктар права, сузаснавальнік віленскага таварыства добрачыннасці, беларускі грамадскі дзеяч (мінскі губернскай маршалка ў 1918—1920 гг.).
Марыя Гутэн-Чапская (1894—1981) — доктар філасофіі.

Сучасныя Чапскія

Гутэн-Чапскія ў розныя часы мелі маёнткі ў Германіі, Польшчы, Аўстрыі, ва Украіне. На тэрыторыі гэтых краін у наш час адзначаюцца прозвішчы *Гутэны*, *Чапскія* і *Гутэн-Чапскія*. У Беларусі прадстаўнікі славаўтага роду валодалі таксама шматлікімі маёнткамі: *Станькава*, *Прылуки*, *Негарэлае*, *Вязань* у Мінскім павеце; *Жупраны* ў Ашмянскім павеце; *Сынкавічы* ў Слонімскай; *Нарушчычы*, *Святычы* ў Навагрудскім павеце; *Ганцавічы*, *Нача-Ляховіцкая* ў Слуцкім; *Чарнова* ў Ігуменскім павеце. Але прозвішча прадстаўнікоў роду Чапскіх не адлюстравалася ў тапаніміі нашай краіны. Рэдкім гэта прозвішчам з'яўляецца і ў беларускай іменаслоўнай сістэме: прозвішча *Чапскі* фіксуецца толькі на тэрыторыі Пастаўскага раёна Віцебскай вобласці і ў горадзе Мінску.

Ігар КАПІЛОЎ.
Анатоль КУЛЕШ.

■ Праверь сябе!

ПЫТАННІ ДЛЯ ЦІКАЎНЫХ

Прыемна, што наша гістарычная віктарына выклікае вайшу цікавасці, шануючы чытачы. Напрыклад, сярод тых, хто набыў правільна адказаў на пытанні, была Гладкая Ірына Генадзеўна з пасёлка Чачава Мінскага раёна, якой нашы пытанні падаліся цікавымі. Спадзяемся, не расчаруем і далей. А пакуль прапануем праверыць сябе ўсім. Такім чынам, правільныя адказы на віктарыну, змешчаную ў «Ігуменскім тракце» 2 кастрычніка:

1. **Стафан Баторый;** 2. **Караль Станіслаў Радзівіл «Пане Каханку»;** 3. **Сармацкі партрэт;** 4. **Войшунда;** 5. **Лебедзь;** 6. **Касцёл Святога Сымона і Алены;** 7. **Сфрагістыка;** 8. **Вітаўт.**

ЧАРГОВАЯ ВІКТАРЫНА, (ТУР 5)

ПРЫСВЕЧАННЯ ДНЮ МАЦІ:

1. Агульная назва для мноства дагістарычных статуэтак жанчын.
2. Назавіце імя першай жанчыны-рэжысёра ў Вялікім Княстве Літоўскім, якая была заснавальніца нясвіжскага прыватнага тэатра і аўтарам п'ес для яго.
3. Да якога славаўтага магнэцкага роду належала каралева польская і вялікая княгіня Літоўская, 2-я жонка Жыгімонта II Аўгуста?
4. Вядомая полацкая княгіня з «трыма імёнамі».
5. З імен якой беларускай асветніцы звязана заснаванне вядомага на Полаччыне жаночага манастыра?
6. Дачка Гераніма Сангушкі і Канстанціна Салегі, гаспадарка дзяржава Вялікага Княства Літоўскага, заснавальніца Налібоцкай і Урзцкай шкляных мануфактур.
7. Назавіце імя выдатнай беларускай актрысы, сцэнічная дзейнасць якой пачалася ў 1919 годзе ў Першым таварыстве беларускай драмы і камедыі і дасягнула росквіту на сцэне Нацыянальнага акадэмічнага тэатра імя Я. Купалы.
8. Беларусь — адзіная краіна, у якой святкуюць Дня маці і прымеркавана да аднаго з галоўных вясковых царкоўных святаў. Якога?

Закрытое акцыйнае абшчэства «Белорусский Банк Малого Бизнеса»

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 01 октября 2012 года

Закрытое акцыйнае абшчэства «Белорусский Банк Малого Бизнеса»

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	на 1 октября 2012	на 1 октября 2011
1	2	3	4	5	6
1	АКТИВЫ				
2	Денежные средства	1101		14 154,4	10 424,4
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102			
4	Средства в Национальном банке	1103		168 327,5	127 584,9
5	Средства в банках	1104		23 886,3	27 783,7
6	Ценные бумаги	1105			
7	Кредиты клиентам	1106		174 575,7	143 858,7
8	Прозвонные финансовые активы	1107		44 016,3	25 202,7
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108			
10	Основные средства и нематериальные активы	1109		4 110,8	2 188,5
11	Имущество, предназначенное для продажи	1110		0,0	98,9
12	Прочие активы	1111		2 331,2	2 097,1
13	ИТОГО АКТИВЫ	11		431 402,2	339 238,9
14	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА				
15	Средства Национального банка	1201		52 192,7	62 017,8
16	Средства банков	1202		106 050,8	89 106,1
17	Средства клиентов	1203		204 213,3	158 553,1
18	Ценные бумаги, выданные банком	1204			
19	Прозвонные финансовые обязательства	1205			
20	Прочие обязательства	1206		988,7	369,1
21	СВОЕОБЯЗАТЕЛЬСТВА	120		363 445,5	310 046,1
22	КАПИТАЛ				
23	Уставный фонд	1211		71 389,9	35 637,7
24	Эмиссионный доход	1212			
25	Резервный фонд	1213		236,2	521,8
26	Фонд переоценки статей баланса	1214		2 868,7	238,1
27	Накопленная прибыль	1215		-6 538,1	-7 204,8
28	ВСЕГО капитал	121		67 956,7	29 192,8
29	ИТОГО обязательств и капитал	12		431 402,2	339 238,9

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИ И УБЫТКАХ на 01 октября 2012 года

Закрытое акцыйнае абшчэства «Белорусский Банк Малого Бизнеса»

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	на 1 октября 2012	на 1 октября 2011
1	2	3	4	5	6
1	Процентные доходы	2011		31 460,8	18 399,2
2	Процентные расходы	2012		18 215,2	8 735,0
3	Чистые процентные доходы	201		13 245,6	9 664,2
4	Комиссионные доходы	2021		7 099,6	3 678,0

КРАТКАЯ ИНФОРМАЦИЯ

об открытой продаже жилищных облигаций двенадцатого, тринадцатого, четырнадцатого и пятнадцатого выпусков Иностранного общества с ограниченной ответственностью «Белиттерросинвест» (ИООО «Белиттерросинвест»)

Раздел 1. Общие сведения об эмитенте
1. Наименование эмитента.
 На белорусском языке: полное наименование: Заемщике товариства з абмежаванай адказнасцю «Белиттарэсінвест»; сокращенное наименование: ЗТАА «Белиттарэсінвест». На русском языке: полное наименование: Иностранное общество с ограниченной ответственностью «Белиттерросинвест» (далее по тексту – эмитент); сокращенное наименование: ИООО «Белиттерросинвест».

2. Место нахождения эмитента: 220020, Республика Беларусь, г.Минск, ул.Пионерская, д.32, пом. 2Н; телефон: (017) 228-52-18; факс: (017) 228 52 18; электронный адрес (e-mail): bir@tut.by.

3. Основной вид деятельности эмитента: согласно Общегосударственному классификатору Республики Беларусь «Виды экономической деятельности» ОКРБ 005-2006 70110 – Подготовка к продаже недвижимого имущества.

Эмитент вправе осуществлять функции заказчика (застройщика) согласно порядку предоставления и публикации участником рынка ценных бумаг отчетности и иной информации, утвержденной постановлением Министерства финансов Республики Беларусь от 21.12.2010 г. № 157 «О некоторых вопросах предоставления и публикации участником рынка ценных бумаг отчетности и иной информации», в соответствии с законодательством в периодическом печатном издании не публиковалась и ее опубликование не требуется.

6. Наименование депозитария, обслуживающего эмитента: ОАО «Банк БелБЭЗ» (далее по тексту – депозитарий).

Место нахождения депозитария: Республика Беларусь, 220030, г. Минск, ул. Мясникова, 32, ком. 607. Зарегистрирован Национальным банком Республики Беларусь 12 декабря 1991 года, регистрационный номер 24.

Специальное разрешение (лицензия) № 0200/5200-124-918 выдано Министерством финансов Республики Беларусь 29 июля 2002 г. Срок действия специального разрешения (лицензии) продлен на основании решения №243 от 13 июля 2007г. и решения №155 от 24 мая 2012 г. Срок действия лицензии до 29 июля 2022 г. УНП 100010078.

7. Размер уставного фонда эмитента: 20 000 (Двадцать тысяч) долларов США (уставный фонд сформирован в размере 100 %).

8. Дата и номер государственной регистрации эмитента, наименование органа, его зарегистрировавшего.
 Иностранное общество с ограниченной ответственностью «Белиттерросинвест» зарегистрировано 22 марта 2010 г. в Минском городском исполнительном комитете в Едином государственном реестре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 191299193.

9. Место, время и способ ознакомления с проспектом эмиссии.
 Ознакомиться с Проспектом эмиссии облигаций можно ежедневно (кроме выходных и нерабочих праздничных дней) с 9:00 до 12:30 и с 14:00 до 15:00 (в пятницу, а также в дни, предшествующие выходным и праздничным дням, объявленные нерабочими, – с 9:00 до 12:30) начиная с даты публикации в средствах массовой информации текста краткой информации об открытой продаже облигаций: – в ИООО «Белиттерросинвест» по адресу: г. Минск, ул.Пионерская, д.32, пом. 2Н; – в ОАО «Банк БелБЭЗ» по адресу: г. Минск, ул. Мясникова, 32, каб. 607.

10. Решение о выпуске жилищных облигаций двенадцатого, тринадцатого, четырнадцатого и пятнадцатого выпусков принято 21.09.2012 года Общим Собранием Участников (протокол №54).

11. Объем эмиссии жилищных облигаций составляет: двенадцатого выпуска – 17 115 600 000 (Семнадцать миллиардов сто пятьдесят миллионов шестьсот тысяч)

белорусских рублей; тринадцатого выпуска –40 523 700 000 (Сорок миллиардов пятьсот двадцать три миллиона семьсот тысяч) белорусских рублей; четырнадцатого выпуска – 33 476 100 000 (Тридцать три миллиарда четыреста семьдесят шесть миллионов сто тысяч) белорусских рублей; пятнадцатого выпуска – 21 478 400 000 (Двадцать один миллиард четыреста семьдесят восемь миллионов четыреста тысяч) белорусских рублей.

Количество жилищных облигаций:
двенадцатого выпуска – 1 500 (Одна тысяча пятьсот) штук;
тринадцатого выпуска – 3 500 (Три тысячи пятьсот) штук;
четырнадцатого выпуска – 3 000 (Три тысячи) штук;
пятнадцатого выпуска – 2 000 (Две тысячи) штук.
12. Номинальная стоимость одной жилищной облигации:
двенадцатого выпуска – 11 410 400 (Одиннадцать миллионов четыреста двадцать тысяч четыреста) белорусских рублей и имеет эквивалент, равный одному квадратному метру общей площади жилого помещения (квартиры жилого дома №2.3 в составе «Комплекса»);
тринадцатого выпуска – 11 578 200 (Одиннадцать миллионов пятьсот семьдесят восемь тысяч двести) белорусских рублей и имеет эквивалент, равный одному квадратному метру общей площади жилого помещения (квартиры жилого дома №2.2 в составе «Комплекса»);
четырнадцатого выпуска – 11 588 700 (Одиннадцать миллионов сто пятьдесят восемь тысяч семьсот) белорусских рублей и имеет эквивалент, равный одному квадратному метру общей площади жилого помещения (квартиры жилого дома №2.1 в составе «Комплекса»);
пятнадцатого выпуска – 10 739 200 (Десять миллионов семьсот тридцать девять тысяч двести) белорусских рублей и имеет эквивалент, равный одному квадратному метру общей площади жилого помещения (квартиры жилого дома №2.1 в составе «Комплекса»).

13. Открытая продажа (размещение) жилищных облигаций двенадцатого выпуска проводится с 29 октября 2012 года по 21 января 2013 года.
Открытая продажа (размещение) жилищных облигаций тринадцатого выпуска проводится с 29 октября 2012 года по 21 июня 2013 года.
Открытая продажа (размещение) жилищных облигаций четырнадцатого выпуска проводится с 29 октября 2012 года по 18 декабря 2013 года.
Открытая продажа (размещение) жилищных облигаций пятнадцатого выпуска проводится с 29 октября 2012 года по 18 декабря 2013 года.

14. Срок обращения облигаций двенадцатого выпуска – с 4 октября 2012 года по 31 января 2013 года включительно (34 календарных дня).
Срок обращения облигаций тринадцатого выпуска – с 29 октября 2012 года по 30 июня 2013 года включительно (244 календарных дня).
Срок обращения облигаций четырнадцатого выпуска – с 29 октября 2012 года по 27 декабря 2013 года включительно (424 календарных дня).
Срок обращения облигаций пятнадцатого выпуска – с 29 октября 2012 года по 27 декабря 2013 года включительно (424 календарных дня).

15. Процедура открытой продажи (размещения) жилищных облигаций осуществляется ОАО «Банк БелБЭЗ» ежедневно (кроме субботы и воскресенья, а также за исключением государственных праздников и праздничных дней, установленных и объявленных нерабочими в соответствии с законодательством Республики Беларусь) с 9:00 до 12:30 и с 14:00 до 15:00 (в пятницу, а также в дни, предшествующие выходным и праздничным дням, объявленные нерабочими, – с 9:00 до 12:30) по адресу: г. Минск, ул. Мясникова, 32, каб. 607.

16. Облигации зарегистрированы Департаментом по ценным бумагам Министерства финансов Республики Беларусь 10.10.2012 года.
 Регистрационный номер: 5-200-02-1665.
 Регистрационный номер: 5-200-02-1666.
 Регистрационный номер: 5-200-02-1667.
 Регистрационный номер: 5-200-02-1668.

Генеральный директор ИООО «Белиттерросинвест» П.Г. Козлов
ИООО «Белиттерросинвест» П.Г. Козлов
Главный бухгалтер Н.С. Листратенко

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению Логойского райпо (продавец) проводит открытый аукцион по продаже **квасильно-засолочного пункта, об. пл. 294,9 кв.м. инвентарный номер 601/С-23045, расположенного по адресу: Минская область, Логойский район, г. Логойск, ул. Первомайская, 26.**

Начальная цена с НДС – **240 000 000** бел. руб.
 Площадь земельного участка – **0,1312 га** (предоставлен продавцу на праве аренды по 12.10.2035.
 Ограничения в использовании: **0,0075 га** – охранный зона ЛЭП до 1000 вольт; **0,0092 га** – охранный зона газопровода).

Задаток 10% от начальной цены перечисляется: резидентами РБ на р/с № 3012108260016; нерезидентами РБ в валютном эквиваленте по курсу Нацбанка РБ на дату платежа на в/с: в евро (EUR) – 3012108260032; в долларах США (USD) – 3012108260029; в российских рублях (RUB) – 3012108260045; в ЦБУ № 701 0АО «БПС-Сбербанк», БИК 153001369, г. Минск, УНП 690324015 Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации».

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 5 (пяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится в течение 30 (тридцати) банковских дней со дня проведения аукциона, если иное не предусмотрено договором купли-продажи.

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов **www.rft.by**.

Аукцион состоится **20.11.2012** в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чакалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **16.11.2012** до 17.00 по указанному адресу.

Тел.: (8017) 224 61 34; 500 47 12.

КУП «Брестский городской центр по управлению недвижимостью» информирует, что аукционные торги по продаже земельных участков в г. Бресте в частную собственность граждан Республики Беларусь, назначенные на 25 октября 2012 года, БЗДУТ ПРОВОДИТЬСЯ ПО АДРЕСУ: г. Брест, ул. Московская, 151 (Легкоатлетический манеж).

Полная информация об аукционных торгах по тел.: (0162) 23 81 92, (0162) 23 42 60. Сайт: bgen.by, city.brest.by

ИЗМЕНЕНИЯ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ

по объекту «Строительство многофункционального комплекса с предприятиями торговли, общественного питания, бытового обслуживания № 10 (по генплану) по ул. Янковского – Горецкого – Проектируемая», опубликованную в газете «Звезда» 04.01.2012 года.

Застройщик: Общество с дополнительной ответственностью «Айрон», зарегистрировано Минским горисполкомом решением от 30 ноября 2000 г. № 1397 в Едином государственном реестре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 100070331.

Юридический и почтовый адрес: Республика Беларусь, 220020, г. Минск, проспект Победителей, дом 89, корпус 2, помещение 10, каб. 18, 41. **Тел. 8 (017) 216 00 09.**

Для привлечения должников к строительству по договорам создания объектов долевого строительства предлагаются 2-, 3-, 4-комнатные квартиры для граждан, не состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, юридических лиц.

Стоимость 1 кв.м эквивалентна 1 100 (одной тысяче ста) долларам США. По соглашению сторон, оплата за объект долевого строительства производится дольщиком поэтапно в соответствии с графиком платежей. По соглашению сторон дольщику может быть предоставлена скидка.

ИНФОРМАЦИЯ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ ДЛЯ ИНДИВИДУАЛЬНОГО ЖИЛИЩНОГО СТРОИТЕЛЬСТВА.

Лот	Наименование предмета аукциона	Характеристика предмета аукциона	Начальная цена предмета аукциона, рублей	Сумма задатка, рублей
1	Земельный участок в агрогородке Раков, улица Набережная № 29 площадью 0,1355 гектара	Кадастровый номер участка 622085715642000023. Целевое назначение земельного участка – строительство и обслуживание одноквартирного жилого дома. Имеется возможность подключения электричества, водопровода и природного газа	40 000 000	4 000 000
2	Земельный участок в деревне Бузуны, ул. Лесная, уч. № 7 площадью 0,1500 гектара	Кадастровый номер участка 622085702101000268. Целевое назначение земельного участка – строительство и обслуживание одноквартирного жилого дома. Имеется возможность подключения электричества и водопровода. Расстояние от аг. Раков 3 километра	15 000 000	1 500 000
3	Земельный участок в деревне Михалово, 2-й переулок Полевой, уч. № 5 площадью 0,1330 гектара	Кадастровый номер участка 622085711601000240. Целевое назначение земельного участка – строительство и обслуживание одноквартирного жилого дома. Новый район застройки. Удаленность от аг. Раков 5 километров	13 000 000	1 300 000
4	Земельный участок в деревне Лесковка, 21 площадью 0,1500 гектара	Кадастровый номер участка 622085709601000024. Целевое назначение земельного участка – строительство и обслуживание одноквартирного жилого дома. Имеются подъездные пути, электричество. Удаленность от аг. Раков 8 километров	12 000 000	1 200 000
5	Земельный участок в деревне Шаповалы, уч. № 21а площадью 0,1500 гектара	Кадастровый номер участка 622085719601000039. Целевое назначение земельного участка – строительство и обслуживание одноквартирного жилого дома. Имеются подъездные пути, электричество. Расстояние от аг. Раков 20 километров, от г. Заславль – 8 км	22 000 000	2 200 000

Продажа земельных участков производится гражданам Республики Беларусь, постоянно проживающим на территории Республики Беларусь или приравненным к постоянно проживающим в соответствии с законодательными актами Республики Беларусь. Задаток в размере 10% от начальной цены перечисляется квитанцией на расчетный счет осканчивающего № 3600614140501 Главного управления МФ РБ по Минской области в ЦБУ № 605, г. Воложин, филиал № 500 Минского управления ОАО «АСБ Беларусбанк», МФО 153001601, УНП 600537220. Код платежа 04901. Аукцион состоится 23 ноября 2012 года (пятница) в 10.00 по адресу: агрогородок Раков, площадь Свободы, 11, 2-ой этаж, зал заседаний. Заявления на участие в аукционе и необходимые документы принимаются до 19 ноября 2012 года (включительно) до 17.00 по адресу: аг. Раков, пл. Свободы, 11, кабинет управляющего делами исполкома. Оплата по результатам аукциона должна быть произведена в десятидневный срок со дня подписания протокола. Контактные телефоны (8 01772) 30 305; 8029 1405437.

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

ИЗВЕЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ИМУЩЕСТВА

Наименование объекта	Лот 1
Здание специализированное автомобильного транспорта инв. № 422/С-3776, литер Е1/к, 1977 г.п., общая площадь здания 313,4 кв.м, объем здания с подвалом 1485 м.куб., фундамент бетонный, стены и перегородки кирпичные, перекрытия – ж/б плиты, крыша рулонная совмещенная, полы дощатые, цементные, отопление чугунные радиаторы, электроснабжение – скрытая электропроводка. Сарай Литер 2, 1977 г.п., площадь застройки 62 кв.м, объем 186 м.куб., фундамент бетонный, стены и перегородки кирпичные, перекрытия – ж/б плиты, крыша рулонная совмещенная, полы бетонные, электроснабжение – скрытая электропроводка. Проезжая часть с дорожным бордюром – асфальтобетонное покрытие площадью 4595,4 кв.м, бетонный бордюр длиной 441,6 м. Пешеходная часть с тротуарным бордюром – тротуарная плитка (бетон) площадью 275,6 кв.м, бетонный бордюр длиной 206,6 м. Зеленые насаждения (28 кв.м)	Краткая характеристика
Здание автостанции «Острино»	Здание специализированное автомобильного транспорта инв. № 422/С-3776, литер Е1/к, 1977 г.п., общая площадь здания 313,4 кв.м, объем здания с подвалом 1485 м.куб., фундамент бетонный, стены и перегородки кирпичные, перекрытия – ж/б плиты, крыша рулонная совмещенная, полы дощатые, цементные, отопление чугунные радиаторы, электроснабжение – скрытая электропроводка. Сарай Литер 2, 1977 г.п., площадь застройки 62 кв.м, объем 186 м.куб., фундамент бетонный, стены и перегородки кирпичные, перекрытия – ж/б плиты, крыша рулонная совмещенная, полы бетонные, электроснабжение – скрытая электропроводка. Проезжая часть с дорожным бордюром – асфальтобетонное покрытие площадью 4595,4 кв.м, бетонный бордюр длиной 441,6 м. Пешеходная часть с тротуарным бордюром – тротуарная плитка (бетон) площадью 275,6 кв.м, бетонный бордюр длиной 206,6 м. Зеленые насаждения (28 кв.м)
Начальная цена продажи	54 079 114 белорусских рублей без учета НДС.
Сумма задатка	2 703 956 белорусских рублей
Местонахождение объекта	Гродненская обл., Щучинский р-н, г.п. Острино, ул. Гродненская, 49
Земельный участок	Кадастровый № 425856600002000070, общая площадь земельного участка – 0,7343 га, назначение – содержание и обслуживание зданий и строений автостанции

Наименование и краткая характеристика объекта	Лот 2
Рембокс № 2 (инв. № 422/С-3765), площадью 1375 м.кв, материал стен – кирпич, год постройки – 1978, фундамент – бетонный, перегородки – кирпичные, крыша – совмещенная рулонная, полы – бетонные, оконные проемы – двойные стеклоблоки, отопление – центральное, электроснабжение – открытая проводка, имеется водопровод, электроснабжение, отопление, канализация, вентиляция.	Рембокс № 2 (инв. № 422/С-3765), площадью 1375 м.кв, материал стен – кирпич, год постройки – 1978, фундамент – бетонный, перегородки – кирпичные, крыша – совмещенная рулонная, полы – бетонные, оконные проемы – двойные стеклоблоки, отопление – центральное, электроснабжение – открытая проводка, имеется водопровод, электроснабжение, отопление, канализация, вентиляция.
Начальная цена продажи	540 777 600 белорусских рублей без учета НДС
Сумма задатка	27 038 880 белорусских рублей
Местонахождение объекта	г. Щучин, ул. Советская, 41И
Земельный участок	Кадастровый № 425850100001000160, общая площадь земельного участка – 4,0299 га, назначение – содержание и обслуживание административного здания с производственной базой
Продавец	Филиал «Автомобильный парк № 12 г. Щучин» ОАО «Гродноблавтотранс» г. Щучин, ул. Советская, 41
Организатор торгов	Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Гродно, ул. Врублевского д. 3, каб. 209, тел.: 41-98-32, 41-98-34
Условия аукциона	Аукцион без условий
Условия оплаты	По договоренности сторон
Срок заключения договора купли-продажи	Не позднее 10 рабочих дней с момента подписания протокола аукционных торгов
Номер р/с для перечисления задатка	р/с 30125791700117 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, БИК 153001739, УНП 500833225.

Аукцион состоится 25 октября 2012 г. в 12.30 по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 209

К участию в аукционе допускаются юридические лица, физические лица и индивидуальные предприниматели, подавшие организатору аукциона в названный в извещении срок заявление в приложении необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в извещении текущий (расчетный) счет сумму задатка, получившие билеты участников аукциона с указанием даты регистрации заявления и заключившие с организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

Для участия в аукционе в указанный в извещении срок в Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» подается заявление на участие в аукционе со следующими документами: заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении;

юридическим лицом – резидентом Республики Беларусь – копия документа, подтверждающая государственную регистрацию юридического лица, **индивидуальным предпринимателем** – документ, подтверждающий государственную регистрацию индивидуального предпринимателя, и его копия, которая заверяется организатором аукциона; **юридическим лицом – нерезидентом Республики Беларусь** – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с нотариально удостоверенным переводом на белорусский или русский язык. При подаче документов на участие в аукционе организатору аукциона предоставляются: представителем юридического лица, индивидуального предпринимателя – доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица) и документ, удостоверяющий личность этого представителя; физическим лицам – документ, удостоверяющий личность физического лица; представителем физического лица – нотариально заверенная доверенность и документ, удостоверяющий личность представителя. Прием заявлений на участие в аукционе со всеми необходимыми документами заканчивается в установленном организатором аукциона день и время, указанные в извещении. Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. Сроком поступления заявления является дата его регистрации в журнале регистрации заявлений на участие в аукционе. Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за 3 календарных дня до назначенной даты проведения аукциона, о чем организатор аукциона извещается участника аукциона. **Информация о первом аукционе была размещена в газете «Звезда» от 01.08.2012 г. № 146 (27261)**

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3 с 8.30 до 17.30.

Последний день приема заявлений – 24 октября 2012 г. до 15.00.

Телефон для справок: 41-98-32 – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки». Подробная информация: www.kin.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ОБЪЕКТОВ РЕСПУБЛИКАНСКОЙ СОБСТВЕННОСТИ

<p>Лот № 1. Предмет аукциона, местонахождение имущества, информация о земельном участке Начальная цена предмета аукциона – 3 983 693 руб., сумма задатка – 700 000 руб. Сведения об объектах недвижимости: одноэтажное сборно-щитовое здание отделения связи с верандой, 1962 г. п. общ. пл. 59,6 кв. м.</p> <p>Условия использования недвижимого имущества: вовлечение в хозяйственный оборот в течение одного года с момента заключения договора купли-продажи, ремонт фасада и благоустройство территории в течение двух лет с момента заключения договора купли-продажи</p> <p>Условия использования земельного участка: возможное использование здания под объект торгового-бытового назначения; осуществление в двухмесячный срок после принятия решения райисполкома о предоставлении земельного участка государственной регистрации права на земельный участок; получение в установленном порядке разрешения райисполкома на проведение проектно-испытательных работ и разработка строительного проекта на строительство объекта в срок, не превышающий двух лет, при изменении цели предоставления земельного участка; осуществление строительства объекта в сроки, определенные проектно-сметной документацией; ограничения по использованию: водоохранная зона и прибрежная полоса рек на площади 0,0696 га.</p>	<p>Капитальные строения инв. № 422/С-1199, расположенное по адресу: Гродненская обл., Щучинский р-н, Раковичский с/с, д. Раковичи, ул. Щучинская, д. 23, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 42588603064000004 площадью 0,0696 га, срок аренды земельного участка 30 лет</p>	<p>Лот № 3. Предмет аукциона, местонахождение имущества, информация о земельном участке Начальная цена предмета аукциона – 12 507 961 руб., сумма задатка – 2 500 000 руб. Сведения об объектах недвижимости: одноэтажное кирпичное здание отделения связи, дощатый сарай, 1979 г. п. общ. пл. 88,7 кв. м.</p> <p>Условия использования недвижимого имущества: вовлечение в хозяйственный оборот в течение двух лет с момента заключения договора купли-продажи</p> <p>Условия использования земельного участка: осуществление в двухмесячный срок после принятия решения райисполкома о предоставлении земельного участка государственной регистрации права на земельный участок; получение в установленном порядке разрешения райисполкома на проведение проектно-испытательных работ и разработка строительного проекта на строительство объекта в срок, не превышающий двух лет, осуществление строительства объекта в сроки, определенные проектно-сметной документацией</p>	<p>Капитальные строения инв. № 431/С-642, расположенное по адресу: Гродненская обл., Кореличский р-н, Мирский поссовет, д. Любно, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 423375704601000005 площадью 0,0871 га, срок аренды земельного участка 50 лет</p>	<p>Лот № 5. Предмет аукциона, местонахождение имущества, информация о земельном участке Начальная цена предмета аукциона – 109 037 327 руб., сумма задатка 21 500 000 руб. Сведения об объектах недвижимости: инв. № 411/С-122466 – одноэтажное кирпичное здание пожарного депо 1962 г. п., общ. пл. 301,1 кв. м; тепловые, водопроводные и канализационные сети; площадь из булыжника пл.38,9 кв. м; инв. № 411/С-12247 – одноэтажное кирпичное здание гаража 1960 г. п., общ. пл. 256,9 кв. м; тепловые сети, две площадки общ. пл. 107,5 кв. м; инв. № 411/С-13255 – площадка ЕТО (бутобетон монолит) 1972 г. п., пл. 24,9 кв. м</p> <p>Условия использования недвижимого имущества: вовлечение в хозяйственный оборот в течение двух лет с момента подписания договора купли-продажи</p> <p>Условия использования земельного участка: осуществление в двухмесячный срок со дня принятия решения райисполкома о предоставлении покупателю земельных участков, государственной регистрации прав на земельные участки; получение в установленном порядке разрешения райисполкома на проведение проектно-испытательных работ в случае изменения функционального назначения объекта; осуществление строительства объекта в сроки, определенные проектно-сметной документацией</p>	<p>Капитальные строения инв. № 411/С-12246, № 411/С-12247, № 411/С-13255, расположенные по адресу: Гродненская обл., Берестовичский район, Пограничный с/с, дер. Лесная, д. 32, д. 9, д. 32а, расположенные на трех земельных участках с кадастровыми номерами 420484003801000012, 420484003801000014, общей площадью 0,109 га, срок аренды земельного участка 50 лет</p>
<p>Лот № 2. Предмет аукциона, местонахождение имущества, информация о земельном участке Начальная цена предмета аукциона – 3 904 184 руб., сумма задатка – 700 000 руб. Сведения об объектах недвижимости: одноэтажное бревенчатое здание отделения связи с дощатой террасой, 1967 г. п. общ. пл. 52,3 кв. м.</p> <p>Условия использования недвижимого имущества: вовлечение в хозяйственный оборот в течение одного года с момента заключения договора купли-продажи, ремонт фасада и благоустройство территории в течение двух лет с момента заключения договора купли-продажи</p> <p>Условия использования земельного участка: возможное использование здания под объект торгового-бытового назначения; осуществление в двухмесячный срок после принятия решения райисполкома о предоставлении земельного участка государственной регистрации права на земельный участок; получение в установленном порядке разрешения райисполкома на проведение проектно-испытательных работ и разработка строительного проекта на строительство объекта в срок, не превышающий двух лет, при изменении цели предоставления земельного участка; осуществление строительства объекта в сроки, определенные проектно-сметной документацией</p>	<p>Капитальные строения инв. № 422/С-1200, расположенное по адресу: Гродненская обл., Щучинский р-н, Остринский поссовет, д. Щенец, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 425876615610000003 площадью 0,0222 га, срок аренды земельного участка 30 лет</p>	<p>Лот № 4. Предмет аукциона, местонахождение имущества, информация о земельном участке Начальная цена предмета аукциона – 10 966 104 руб., сумма задатка – 2 000 000 руб. Сведения об объектах недвижимости: одноэтажное бревенчатое здание отделения связи 1954 г. п. общ. пл. 50,3 кв. м.</p> <p>Условия аукциона по продаже недвижимого имущества: ремонт здания в течение одного года с момента подписания договора купли-продажи</p> <p>Условия использования земельного участка: осуществление в двухмесячный срок после принятия решения райисполкома о предоставлении земельного участка государственной регистрации права на земельный участок; получение в установленном порядке разрешения райисполкома на проведение проектно-испытательных работ; ограничения по использованию: водоохранные зоны водных объектов вне прибрежных полос на площади 0,1678 га, охранные зоны линий электропередачи напряжением до 1000 вольт на пл. 0,0194 га</p>	<p>Капитальные строения инв. № 441/С-9853, расположенное по адресу: Гродненская обл., Ивьевский р-н, Бакшотский сельсовет, д. Довнарны, ул. Мясговичская, 1 А, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 422980407101000015 площадью 0,1678 га, срок аренды земельного участка 50 лет</p>	<p>Продавец недвижимого имущества по лотам №№ 1, 2, 3, 4: Республиканское унитарное предприятие почтовой связи «Белпочта», контактные телефоны: (8 0152) 74 61 47, 74 53 22; по лоту № 5: Учреждение «Гродненское областное управление Министерства по чрезвычайным ситуациям Республики Беларусь», контактный телефон: (8 0152) 48 14 71</p> <p>Организатор аукциона: Гродненский областной территориальный фонд государственного имущества (фонд «Гродноблгосимущество»), 230023, г. Гродно, ул. 17 Сентября, 39 (время работы с 8.30 до 13.00 и с 14.00 до 17.30, кроме выходных и праздничных дней), тел.: (8 0152) 74 53 86, 72 15 29, 74 53 82; www.region.grodno.by, gki.gov.by</p>	<p>предложенную им цену и при отсутствии предложений иных участников аукциона объявляет о продаже предмета аукциона, а участника аукциона – победителем аукциона по соответствующему предмету аукциона. Если ни один из участников аукциона не предложил свою цену, аукцион в отношении соответствующего предмета аукциона признается несостоявшимся.</p> <p>По результатам аукциона подписывается протокол о результатах аукциона или протокол о признании аукциона несостоявшимся (далее – протокол).</p> <p>8. Победитель аукциона (претендент на покупку) обязан в течение 10 рабочих дней после утверждения в установленном порядке протокола о результатах возместить затраты на организацию и проведение аукциона, включая расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам аукциона документов, необходимых для его проведения, формирование земельного участка и изменение земельного участка в результате такого формирования, в том числе с государственной регистрацией в отношении этих участков, и выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка и предоставлении победителю аукциона (претенденту на покупку), которые подлежат выполнению до обращения за государственной регистрацией в отношении земельного участка.</p> <p>9. После совершения победителем аукциона (претендентом на покупку) указанных действий, но не позднее 2 рабочих дней, с ним в установленном порядке в соответствии с условиями аукциона продавцом заключается договор купли-продажи недвижимого имущества. В тот же срок местный исполнительный комитет передает выписку из решения об изъятии земельного участка и предоставлении его победителю аукциона (претенденту на покупку), выдает экземпляр протокола и заключает с ним договор аренды земельного участка.</</p>

